

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Náborový proces bojovníků Islámského státu

Bakalářská práce

Recruitment process of fighters of the Islamic state

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Natálie Čermáková

AUTOR PRÁCE

Kristýna Nováková

PRAHA

2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 17.9.2021

Kristýna Nováková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Natálii Čermákové, za její pomoc, množství cenných a inspirativních rad, podnětů, doporučení, připomínek a zároveň za trpělivost a ochotou při konzultacích poskytnutých ke zpracování této práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce pojednává o náborovém procesu bojovníků Islámského státu. Po úvodu následuje kapitola, která se zaměřuje na počátek vzniku Islámského státu. Další část se věnuje propagandě, propagačním materiálům, síle vizuálních prvků a radikalizačním faktorům. Poté následuje analýza samotného náborového procesu, což je základním stavebním kamenem celé práce. Nechybí ani téma motivace, postavení žen či financování Islámského státu. Práce je zakončena rozebráním vybraných zahraničních zemí v souvislosti s náborovým procesem.

KLÍČOVÁ SLOVA

Islámský stát, propaganda, náborový proces, terorismus, extremismus, radikalizace

ANNOTACION

This bachelor thesis deals with the recruitment process of fighters of the Islamic State. The introduction is followed by a chapter focusing on the beginning of the Islamic State. The next part deals with propaganda, promotional materials, the power of visual elements and radicalization factors. This is followed by an analysis of the recruitment process itself, which is the cornerstone of the work. The topic of motivation, the position of women and the financing of the Islamic State is also present. The work ends with an analysis of selected foreign countries in connection with the recruitment process.

KEYWORDS

Islamic state, propaganda, recruitment process, terrorism, extremism, radicalization

Obsah

Úvod.....	7
1. Vymezení pojmů.....	8
2. Počátek vzniku Islámského státu.....	8
3. Propaganda.....	10
3.1 Propaganda v ISIS.....	10
3.2 Propagační materiály IS.....	11
3.3 Síla vizuálních prvků v rámci propagandy IS.....	12
3.3.1 Radikalizační efekt vizuálních prvků.....	13
3.4 Kulturní identifikátory.....	14
3.5 Černá vlajka.....	14
4. Nábor nových členů.....	15
4.1 Aspekty důležité pro nábor.....	17
4.2 Faktory cílící na potencionální bojovníky.....	19
4.3 Proces radikalizace.....	20
4.4 Podpora k radikalizaci.....	22
4.5 Online nábor.....	23
4.5.1 Sociální média a radikalizace.....	25
4.6 Náborová videa.....	26
4.7 Role žen při náborovém procesu.....	27
5. Motivace pro vstup do IS.....	28
5.1 Konflikt vlastní identity.....	29
5.2 Depersonalizace a sebekategorizace.....	30
5.3 Význam přátelství.....	31
6. Náborový proces ve vybraných zahraničních zemích.....	32
6.1 Indonésie.....	33
6.2 Egypt.....	34
6.3 Spojené království.....	35
6.4 Německo.....	35
6.5 Libanon.....	36
6.6 Maroko.....	37
6.7 Francie.....	37
6.8 Turecko.....	38
6.9 Jordánsko.....	39

6.10 Rusko	40
6.11 Saudská Arábie	40
6.12 Tunis	41
7. Financování IS.....	41
7.1 Finanční výdaje za propagační materiály	43
7.2 Finanční výdaje za náborový proces	44
7.3 Hlavní zdroje příjmů ISIS	44
Závěr	47
Seznam použité literatury	49

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je náborový proces bojovníků Islámského státu. Pravděpodobně není nikdo, kdo by v dnešní době neslyšel o celosvětově známé teroristické organizaci Islámský stát v Iráku a Sýrii, zkráceně ISIS. Ideologie IS je odvozena ze salafismu, ultrakonzervativní větve sunnitského islámu, která se snaží porozumět pravé interpretaci islámu. Věří v právo šaría, náboženský právní systém, který požaduje, aby občané dodržovali normy stanovené v koránu a kdokoli kdo nesdílí jejich přesvědčení, by měl být potrestán. Jedná se o jednu z nejpropracovanějších extrémistických skupin v našich dějinách. Islámský stát je považován za džihádistickou militantní skupinu, která dodržuje přísnou sunnitskou islámskou doktrínu. Jeho cílem je vytvořit celosvětový islámský chalífát.

Zvolení tématu pro mě nebylo těžké, protože náborový proces probíhá po celém světě a příliv nových rekrutů neustává. I přesto o tomto procesu není mnoho relevantním informací.

Tato práce je členěna na kapitoly, podkapitoly a oddíly. V první části mé bakalářské práce se budu věnovat počátkům vzniku Islámského státu, propagandě, propagačním materiálům, síle vizuálních prvků a radikalizačním efektům. Hlavní kapitola pojednává o samotném náborovém procesu, o aspektech důležitých pro nábor, na jaké faktory cílí náboráři u potencionálních bojovníků, jak dochází k procesu radikalizace, jakou úlohu v tom hrají sociální média a co je hlavní hnací silou, tedy motivací pro to, stát se bojovníkem Islámského státu. Tato kapitola je doplněna i o postavení žen v IS, protože na rozdíl od jiných teroristických organizací Islámský stát nabízí jako jedna z mála i relativně přijatelné místo pro ženy. V druhé části práce se podívám na náborový proces ve vybraných zahraničních zemích a rovněž se zaměřím i na otázku financování, neboť to není jen velice podstatné pro náborový proces, ale i pro samotné fungování IS.

Mým cílem je zjistit, co jsou klíčové faktory pro nábor, pomocí jakých nástrojů propagandy se cílí na potencionální rekruty, jak probíhá náborový proces a jaké jsou motivační faktory pro připojení k Islámskému státu

1. Vymezení pojmů

V rámci mé bakalářské práce je potřeba nejdříve si objasnit pár základních pojmů. První z nich je zkratka ISIS - Islámský stát Irák a Sýrie nebo zjednodušeně IS – Islámský stát. To, o co IS jde je o dosažení tzv. chalífátu. Chalífát je náboženská instituce islámu, území ovládané muslimy, které vyžaduje dodržování práva šaría. Šaría je jistý druh návodu pro muslimy, jak by měli žít svůj život. Důležitý pojem, který se pojí s islámským extremismem, je dále džihád. Jeho význam by se dal přeložit jako snaha o významnou věc. Na západě se tento pojem stal synonymem pro svatou válku, ale v islámu jako takovém tento význam nemá. Existují čtyři skupiny džihádu. Džihád srdcem – snaha být lepším muslimem a odolat pokušení, džihád jazykem – propagace a šíření islámu, džihád mečem – dovoluje použití násilí na šíření islámu, jeho obranu a válku s nemuslimy a nakonec džihád rukou – konání dobrosrdečných a charitativních záležitostí.

2. Počátek vzniku Islámského státu

Historie Islámského státu není vůbec jednoduchá ani jednoznačná. Jedná se o dlouholetý proces plný plánování a bojů. Pojem Islámský stát je celosvětově známý a v posledních několika letech se objevoval v televizi, rozhlasu i na sociálních sítích. Jeho počátek ovšem začal již dávno. Jednalo se o den, kdy se jistý muž jménem Abú Bakr al-Bagdádí prohlásil za prvního chalífu Islámského státu.

Principem IS je vytvořit celosvětový chalífát, který bude dohlížet na náboženské a politické fungování všech muslimů a v konečném důsledku iniciovat nový světový řád. Nicméně jejich obvyklý postup tvoření, byl vážně zpochybněn těmi, které se snaží iniciovat. Většina muslimů skutečně považuje IS za zcela neislámský a naprosto odsoudila jejich činy po boku OSN a více než 60 zemí, které je považují za teroristickou organizaci.¹

¹ THE HISTORY OF ISIS: Modern History. *Sky HISTORY* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.history.co.uk/article/the-history-of-isis>

Islámský stát měl relativně skromné začátky, začínal totiž jako džihádistická skupina vedena jordánským vůdcem Abu Musou al-Zarqawim v Iráku v roce 1999, která byla později známá jako „al-Qáida v Iráku“. Po slíbení věrnosti a oddanosti nechvalně známé organizaci Usámy bin Ládina, v roce 2004 nabyla na síle. Naverbováním dalších sunnitských džihádistů během invaze do Iráku pod vedením USA netrvalo dlouho a nově vytvořená skupina byla dostatečně silná, aby se v roce 2006 předběžně prohlásila v Iráku za Islámský stát.²

„Stoupenci al-Qáidy ve světě byli zmateni. Je tenhle nový Islámský stát její součástí, nebo ne? Ptali se. Znalec džihádu Akram Hidžází si například stěžoval, že al-Qáida nevydala žádné oficiální prohlášení a že také neexistoval žádný náznak nějaké oficiální koordinace mezi oběma organizacemi.“³

V roce 2011, uprostřed Arabského jara, operátoři z IS, známí jako Fronta Al-Nusra byli posláni do Sýrie bojovat v občanské válce s cílem rozvinout Islámský stát mimo Irák. V roce 2013 se usadili ve velkých částech oblastí bohatých na sunnity, nicméně vnitřní boj o moc uvnitř al-Qáidy zabránil IS zúročit své významné úspěchy v daném regionu. O rok později byl IS nezávislý a prohlášen za chalífát. Islámský stát, který je svobodný jednat beztrestně, využil sociální sítě, aby šířil své poselství dál. To bylo umocněno řadou otřesných videí, která zachycovala rituální popravu, obvykle setnutím hlavy zajatcům. Kromě popravování vězňů, IS zahájil ničivou kampaň, při níž byly starověké památky a artefakty zredukovány na pouhé trosky. S takto vydobitou pozorností světa, vyzvali své příznivce, aby se k nim připojili ve vedení války proti těm, kteří jim chtěli ublížit. Buď cestou do Sýrie bojovat, nebo jednat nezávisle v zemi svých nepřátel.⁴

² THE HISTORY OF ISIS: Modern History. *Sky HISTORY* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.history.co.uk/article/the-history-of-isis>

³ MCCANTS, William Faizi. *Islámský stát - apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPress, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5.

⁴ THE HISTORY OF ISIS: Modern History. *Sky HISTORY* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.history.co.uk/article/the-history-of-isis>

3. Propaganda

Propaganda může být definována jako jakékoli informace, myšlenky, doktríny nebo zvláštní výzvy šířené za účelem ovlivnění názorů, emocí, postojů nebo chování kterékoli určené skupiny lidí, ve prospěch toho, kdo propagandu používá. A to buď přímo, nebo nepřímo. Její použití může zahrnovat i hrozba násilím ze strany jednotlivce nebo skupiny. Obvykle je takový přístup navržen tak, aby vyvolal extrémní úzkost nebo strach u dané skupiny lidí větší, než jsou pro ně bezprostřední oběti. Cílem tohoto přístupu je donutit tuto skupinu, aby přistoupila k politice požadavků pachatelů.⁵

V rámci terorismu je propaganda nezbytným nástrojem pomoci, pro získání určitých cílů. Snaží se ovlivňovat své oběti způsobem, který je pro ně přínosný. U terorismu je sice jeho účelem spíše vyvolávat strach a nejistotu, ale propaganda může a slouží všem těmto představeným účelům, ať už se jedná o náboženství, obchod či politiku. Obvykle oslovuje masové publikum prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků a sociálních sítí.⁶

3.1 Propaganda v ISIS

Teroristická skupina Islámský stát vždy používala různé mediální obsahy jako součást svojí propagandistické kampaně, aby vylíčila, doplnila a umocnila její extremistické narativy. Díky efektivnímu využívání online platform a sociálních sítí, je vizuální propaganda IS klíčová pro její radikalizaci a nábor nových rekrutů. V rámci propagandy se nacházejí obrázky, reportáže, časopisy, publikace a videa. Má se za to, že záměrná distribuce propagandistických materiálů IS napříč různými

⁵ TAYLOR, Philip M. *Munitions of the mind: A history of propaganda from the ancient world to the present day* [online]. Oxford: Manchester University Press, 2003 [cit. 2022-02-27]. ISBN 13: 978-0719067679. Dostupné z: <https://cryptome.org/2013/01/aaron-swartz/Mind-Munitions.pdf>

⁶ TUGWELL, Maurice. Terrorism and Propaganda: Problem and Response. *Journal of Conflict Studies* [online]. 1986 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://journals.lib.unb.ca/index.php/JCS/article/view/14713>

platformami, je zaměřená na různé cílové skupiny. Proto zůstává důležitou součástí strategie skupiny, k dosažení své politické a vojenské aspirace.⁷

Vytvořením smyslu pro globální islám, který nahrazuje všechny národy, ISIS vyzývá své příznivce, aby odsuzovali národ, ve kterém žijí. Přesvědčují je, že západ je ve válce s islámem a sunnitské muslimy na celém světě je třeba bránit.⁸

V celém vyprávění ISIS je zobrazeno, že nemuslimům, nelze nikdy věřit. Mnohokrát toto bylo uvedeno v online propagandistických videích, která se i nadále používají k náboru extremistů. Pro radikální islámské věřící přednášky a videa potvrzují, že jak Spojené státy, tak evropské země jsou ve válce proti náboženství islámu. Skupiny jako je IS využívají rozdělující problémy k podněcování své nenávisti vůči západním vládám. Považují politické činy za příležitost, předvést to jako náboženskou válku mezi islámem a západem.⁹

3.2 Propagační materiály IS

Uvnitř IS od svého vzniku přetrvávají četné příběhy, které pomáhají projektovat ideologii skupiny a nafouknout její popularitu mezi příznivci. Obsah propagandy IS zahrnuje různé jak hmotné, tak online materiály. Islámský stát vždy používal různé obrázky, videa, fotografie, internetové články, propagační letáky nebo brožury jako součást své propagandistické kampaně k zobrazení, doplnění a zesílení svých extremistických narativů. Díky konzistentním online mediálním operacím a efektivnímu využívání online platform a sítí sociálních médií, je vizuální propaganda IS klíčová pro jeho úsilí o radikalizaci a nábor. Tvrdí se, že záměrná distribuce

⁷ HASSAN, Ahmad Saiful Rijal a Nur Aziemah AZMAN. Islamic State's Visual Propaganda: Amplifying Narratives and Affecting Radicalisation. *Counter Terrorist Trends and Analyses* [online]. International Centre for Political Violence and Terrorism Research, 2020 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26954257>.

⁸ SHANE, Scott, Richard PEREZ-PENA a Aurelien BREEDEN. In-Betweeners' Are Part of a Rich Recruiting Pool for Jihadists. *New York Times* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/09/23/us/isis-al-qaeda-recruits-anwar-al-awlaki.html>.

⁹ WOODARD, Christopher Todd. *From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1>. Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

vizuálních propagačních materiálů IS napříč různými platformami, v průběhu času, zaměřená na různé cílové skupiny, zůstává důležitou součástí strategie skupiny k dosažení jejich politických a vojenských aspirací.¹⁰

3.3 Síla vizuálních prvků v rámci propagandy IS

Vizuální prvky hrají důležitou roli, často slouží jako symboly a reprezentují společné kulturní hodnoty. IS efektivně využívá tyto aspekty k rozvíjení a legitimizaci její ideologie a jako komunikaci pro svou strategii a poslání. Jejich sofistikovanou propagandistickou strategií zahrnuje nejen rozsáhlé využívání online sociálních sítí, ale také kvalitní video produkce a publikace.¹¹

IS využívá obrázky a fotografie strategicky ve svém online prostředí mediální kampaně, sděluje tím své vyprávění a také přitahuje a ovlivňuje potenciální rekruty a následovníky. Používání obrázků má své výhody, protože okamžitě upoutají pozornost diváka. Jedná se o vnímání a chápání ve stejnou dobu. Kromě toho stimulují vizuální prvky zejména emocionální reakce, především ty materiály, které zobrazují násilí. Diváci se často zaměřují na vizuální informace, protože vidí obrazy jako věrohodné záznamy, které jim umožňují být „svědky“ událostí, aniž by byli fyzicky přítomni.¹²

Zatímco vizuální obrazy slouží především k účelu upoutání pozornosti, také slouží jako prostředek k rozšíření sympatizantů IS prostřednictvím mediálních kampaní. Obrázky mohou potenciálně přitahovat pozornost mladšího publika, z nichž mnozí jsou snadno ovlivnitelní, zranitelní a také postrádají dostatečné náboženské znalosti. Kromě použití vizuálních obrázků v přesvědčovacích kampaních, se také zvyšuje vybavování zpráv. Diváci obvykle nevidí ani nezpracovávají vizuální obrazy

¹⁰ HASSAN, Ahmad Saiful Rijal a Nur Aziemah AZMAN. Islamic State's Visual Propaganda: Amplifying Narratives and Affecting Radicalisation. *Counter Terrorist Trends and Analyses* [online]. International Centre for Political Violence and Terrorism Research, 2020 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26954257>

¹¹ HASSAN, Ahmad Saiful Rijal a Nur Aziemah AZMAN. Islamic State's Visual Propaganda: Amplifying Narratives and Affecting Radicalisation. *Counter Terrorist Trends and Analyses* [online]. International Centre for Political Violence and Terrorism Research, 2020 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26954257>

¹² FINCH, Andrew, Wei SONG, Kumiko TANAKA-ISHII a Eiichiro SUMITA. Speaking Louder than Words with Pictures Across Languages. *AI Magazine* [online]. 2013 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.1609/aimag.v34i2.2471>

samostatně, ale vidí je v kombinaci s textem, zvukovými stopami nebo jiným textovým materiálem.¹³

Vzhledem k tomu, že IS je násilná extremistická organizace, její propaganda je plná obrázků a videí zobrazující násilí a brutalitu. Jedná se o takové výjevy, o kterých se předpokládá, že velmi dobře stimulují emocionální reakce, proto se vždy budou i nadále zobrazovat na předních místech propagandistických kanálů IS. Přitom IS také využívá obrázky zobrazující alternativní témata a příběhy, které považuje za lákavé.¹⁴

3.3.1 Radikalizační efekt vizuálních prvků

Většina vizuálních prvků v džihádistických médiích fungují jako emocionálně podložené nástroje přesvědčování a radikalizující faktor, který částečně utváří přesvědčení potenciálních rekrutů. Úspěch takových mediálních kampaní při stimulaci jednotlivce, může záviset na asociacích, které přicházejí s určitými vizuálními obrazy. Například obrázky zobrazující utrpení muslimů, hrdinské bojovníky, pomstu či poškozování muslimského majetku tvoří silnou kombinaci, která by mohla účinně přispět k radikalizaci. Vizuální propaganda IS je i nadále výkonný nástroj pro nábor nových členů a podněcuje násilí mezi jeho příznivci. Presentace Islámského státu, která zobrazuje témata utopismu a pocit sounáležitosti, může být silným ovladačem radikalizace a náboru. Někteří jedinci mohou tíhnout k pocitům dobrodružství a získání si respektu, ostatní mohou být přitahováni obrazy božského účelu.¹⁵

¹³ DURANTE, Tommaso. Visual Culture and Globalization: The Visual Archive Project of the Global Imaginary. *University of Melbourne* [online]. 2014 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/310651223_Visual_Culture_and_Globalization_The_Visual_Archive_Project_of_the_Global_Imaginary

¹⁴ HASSAN, Ahmad Saiful Rijal a Nur Aziemah AZMAN. Islamic State's Visual Propaganda: Amplifying Narratives and Affecting Radicalisation. *Counter Terrorist Trends and Analyses* [online]. International Centre for Political Violence and Terrorism Research, 2020 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26954257>

¹⁵ SWANSON, Ana. Why young people become jihadists, according to a top expert. *The Washington Post* [online]. 2015 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2015/12/18/why-young-people-become-jihadistsaccording-to-a-top-expert/>.

3.4 Kulturní identifikátory

Některé vizuální prvky mají schopnost fungovat jako kulturní identifikátory tím, že kultivují kolektivní formu paměti, která jednotlivce povzbuzuje k identifikaci se skupinou. Černá čelenka, kterou si nasazují příznivci IS slouží jako kulturní identifikátor, který posiluje loajalitu k IS. Vyvýšený ukazováček je dalším kulturním identifikátorem využívaný IS k reprezentaci jediného Boha a jednoty muslimské komunity věřících. Podle odborníků, taková symbolická gesta, vyvolávají fantazie k danému tématu a mohou sloužit jako nástroje pro stavbu skupinové soudržnosti. Pro muslimy obecně platí, že je jejich běžnou praxí při modlitbách zvednout ukazováček na pravé ruce s citem zdůraznit jednotu. Mnoho muslimských mladých lidí hledá smysl osobní a náboženské identity a obracejí se na mnoho mediálních platform, zejména na cokoliv, co se týká online světa a hledání odpovědí v něm. Ti, kteří se radikalizují pomocí online platformy, jsou obvykle fascinováni myšlenkou stát se součástí „malého bratrstva superhrdinů, kteří pomstí muslimský národ“. Pomocí nesčetných mediálních obrázků, videí a článků, oslovují jejich naději a IS očekává a využívá jejich sentimentu a do určité míry podporuje pocit sounáležitosti mezi rekruť.¹⁶

3.5 Černá vlajka

Symbol černé vlajky neodmyslitelně k Islámskému státu patří. Vlaje všude tam, kde je jejich území. Tento symbol má šířit strach a prohlašovat všechny své protivníky za nepřátele islámu. Obvykle se skládá z černé barvy a bílého nápisu, který zní: „Existuje pouze jeden Bůh, tedy Alláh a prorok Muhammad je jeho poslem.“

„Do chvíle, než se Islámský stát označil za znovuzrozený chalífát, vystupovala vlajka v tom, čím je a co označuje dost nejednoznačně. Mohlo se jednat o vlajku nějakého islámského státu, který kdysi ovládal určité území, nicméně džihádisté a jejich stoupenci si vykládali vlajku po svém. Se zmíněnou vlajkou v ruce prosazovali coby naplnění jistého proroctví. Tímto se stala vlajka pro džihádisty tak důležitá, že

¹⁶ STENERSEN, Anne. Gathering Data Through Court Cases: Implication for Understanding Visual Messaging,. *Army War College. Strategic Studies Institute*. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.hsdl.org/?view&did=756464>

v roce 2014 její stoupenci vytlačili ze scény al-Qáidu a postavili se do čela příslušného světového hnutí. Čím dál častější používání černé vlajky, tedy jen následovalo po šíření jisté ideologie a dokumentuje významnou „výměnu stráží“, k níž za uplynulých 9 let v globálním džihádismu došlo, zároveň ovšem symbolizuje převrat v myšlení, v tom, jak se stoupenci tohoto hnutí hodlají dostávat k moci a také, jak si ji udržet.“¹⁷

4. Nábor nových členů

Navzdory neuvěřitelné brutalitě Islámský stát rekrutoval tisíce lidí z pokročilých demokratických států. Potvrzené zpravodajské zprávy odhadují, že z Evropy a Spojených států uprchlo přes 4 500 občanů s cílem připojit se k ISIS od roku 2011. Mnoho z těchto lidí ví málo o islámu, jsou nespokojení ve společnosti a hledají význam svého života. Techniky náboru Islámského státu se nepadobají technikám žádné jiné teroristické organizace, protože jejich propaganda se přizpůsobila dnešní době digitálního věku.¹⁸

Vizuálně a emocionálně přitažlivá videa a časopisy zobrazují utopistickou společnost, kde se všem sunnitům daří dobře. Klíčovým rysem IS je způsob, jakým globálně rekrutuje zahraniční bojovníky, a způsob, jakým se jednotlivci sami připojují k této organizaci. Je těžké udat přesný počet lidí, kteří se připojují k IS, ale jisté je, že neustále přichází jednotlivci z různých zemí, kteří jsou ochotni za IS bojovat.¹⁹

Většina zahraničních bojovníků jsou Arabové pocházející ze sousedních zemí nebo z Maghrebu. Kolem 20 % zahraničních bojovníků jsou ze západu. Zahraniční bojovníci mohou být rekrutováni a mobilizováni různými způsoby. Způsob náboru a mobilizace závisí na dané zemi a jejích regionálních zvláštlostech. Navzdory tomu, že klíčové vedoucí pozice v IS zastávají Iráčané, velkou část jeho vojenské struktury tvoří zahraniční bojovníci. To je pro IS strategicky důležité, aby dostal svému obrazu

¹⁷ MCCANTS, William Faizi. *Islámský stát - apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPRESS, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5.

¹⁸ SCHMITT, Eric a Somini SENGUPTA. Thousands Enter Syria to Join ISIS Despite Global Efforts. , September. *New York Times* [online]. 2015 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2015/09/27/world/middleeast/thousands-enter-syria-to-join-isis-despite-global-efforts.html>

¹⁹ NEUMANN, Peter. Foreign fighter total in Syria/Iraq now exceeds 20,000; surpasses Afghanistan conflict in the 1980s. *ICSR* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://icsr.info/2015/01/26/foreign-fighter-total-syriairaq-now-exceeds-20000-surpasses-afghanistan-conflict-1980s/>

nadnárodní organizace, která usiluje o vybudování islámského chalífátu na regionální úrovni a následně jej zavádí na globální úrovni. Kromě toho je výhodné mít přístup k různým sadám dovedností, kterými disponují zahraniční bojovníci. Jednou z hlavních taktik, kterou IS používá k přilákání zahraničních bojovníků, je efektivní využívání platform sociálních médií. Produkuje vysoce kvalitní videa na téměř profesionální úrovni a v různých jazycích, aby oslovila širší publikum a ilustrovala své globální ambice. IS mluví ke všem a vyzývá k mobilizaci a podpoře, kterou potřebuje k vítězství v náboženské válce, kterou vede.²⁰

Bojovníci ze západu jsou pro IS klíčovým aktivem. Přítomnost těchto bojovníků při natáčení aktivit IS, hraje zásadní roli při náboru jednotlivců nejen ze Západu, ale i z jiných regionů po celém světě. To, že se západní jednotlivci na sociálních sítích objevují jako zahraniční bojovníci, přispívá k propagaci IS. IS nepoužívá pouze náboženské ospravedlnění k přilákání zahraničních bojovníků, ale také příslib skutečného a bezprostředního úspěchu, na základě svých vojenských schopností. Počet zahraničních bojovníků z různých zemí a regionů neustále roste. To usnadňuje pokusy Islámského státu prezentovat se jako nadnárodní entita. Vojenské operace jdou ruku v ruce s brutálními metodami zabíjení, aby vyvolaly strach veřejnosti a zastrašily oponenty. Mezi tyto metody patří stětí hlav, hromadné popravy a násilné vysídlování menšin. Všechny tyto scény brutality jsou prezentovány na sociálních sítích ve vysoké kvalitě a v několika jazycích. To přispívá jak k zastrašování, tak k náborovým procesům.²¹

Pokud jsou nějaké predispozice pro nábor, tak podle Horgana existuje několik klíčových rizikových faktorů, které mohou předurčovat jednotlivce, co se zapojí do teroristických aktivit. Vždy má emocionální zranitelnost, často spojenou s pocity kulturní vytěsňenosti a s tím souvisí i nespokojenost nebo deziluze z hlavního proudu politické nebo sociální situace. Může to být také ztotožnění se s utrpením muslimských obětí, případně zkušenost s osobní viktimizací nebo přesvědčení, že násilí proti státu a jeho symboly lze morálně ospravedlnit. Dobrou motivací může být i získávání odměn za členství ve skupině. Nedílnou součástí jsou samozřejmě i úzké sociální vazby a kontakt s lidmi, kteří zažívají nebo mají stejné problémy. Není neobvyklé ani zapojení do terorismu prostřednictvím rodiny nebo spolupracovníků.²²

²⁰ OROZOBKOVA, Almadan. The Mobilization and Recruitment of Foreign Fighters: The Case of Islamic State, 2012–2014. *Connections: The Quarterly Journal* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://connections-qj.org/article/mobilization-and-recruitment-foreign-fighters-case-islamic-state-2012-2014>

²¹ OROZOBKOVA, Almadan. The Mobilization and Recruitment of Foreign Fighters: The Case of Islamic State, 2012–2014. *Connections: The Quarterly Journal* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://connections-qj.org/article/mobilization-and-recruitment-foreign-fighters-case-islamic-state-2012-2014>

²² HORGAN, John. From Profiles to Pathways and Roots to Routes: Perspectives from Psychology on Radicalization into Terrorism. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 2008 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0002716208317539>

IS ukazuje výsledky své činnosti na sociálních sítích, například jak dobyl města, používání zbraní a vytvoření bezpečných útočišť. Nabízí jednotlivcům pojmy jako „náboženskou spravedlnost, dobrodružství, smysl pro sebe a společenství“, šanci „cítit se mocní“ a „příležitost najít útočiště ve skupinové mentalitě“ a ideologii. Mediální oddělení IS oslovuje jednotlivce prostřednictvím takových zpráv s odkazem na výzvu k plnění povinností, představu džihádu jako povinnosti a existenční hrozby islámu. Tyto zprávy lze snadno najít na internetu a lidé si mohou dohledat, jak se připojit k IS. Potenciální rekruti také podstupují online rozhovory pomocí anonymních prohlížečů, zabezpečených programů a proxy serverů. Když náboráři mluví s potenciálním rekrutem, udržují vřelou a přívětivou atmosféru, což potenciálnímu rekrutovi umožňuje cítit se, jako by se připojil k bratrstvu.²³

4.1 Aspekty důležité pro nábor

Při náborovém procesu neexistují jasně dané procesy či postupy, nicméně lze vyzvednout jisté aspekty, které jsou důležité. Jedná se o údaje založené na poloze, průměrném věku, pohlaví a minulosti.

4.1.1 Lokalita

Místa jednotlivců spojených s ISIS jsou stejně široká jako důvody pro vstup do takových organizací. Napříč celým světem najdeme nejrůznější místa, kde došlo k radikalizaci. V muslimských státech, nebo v místech s velkou populací muslimů je ovšem náborový proces častější.²⁴

4.1.2 Věk

Přestože se v souvislosti s lokalizací a radikalizací neobjevuje, věk hraje v těchto typech extremistických aktivit roli. Ve více než 50% případů jsou obžalovaní staří kolem 25 let a ve více než třetině případů je jim 21 let nebo méně. Bylo zjištěno, že mladší lidé jsou více ovlivnitelní a radikalizují se rychleji než starší kandidáti. Jsou také považováni za méně vzdělané v náboženských myšlenkách a mezinárodní politice, a tím spíše jsou motivováni osobními faktory. Jak se mladí lidé spojují s

²³ MASI, Alessandria. Here's How ISIS Recruits Westerners. *Business Insider* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/how-isis-recruits-westerners-2014-9>

²⁴ WOODARD, Christopher Todd. *From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1>. Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

ostatními mladými radikály v první linii prostřednictvím sociálních sítí, touží po stejné pozornosti jako mají tito bojovníci. Věk také slouží jako volba v extrémistické činnosti. Podle toho, v jakém věku se potenciální rekrut nachází, to bude ovlivňovat jeho aktivitu, do čeho se chce zapojit. Obvykle jedinci, kteří se pokoušejí cestovat do zahraničí a účastnit se bojových operací v první linii, jsou věkově níže. Toto cestování lze přičíst mladým rekrutům, kteří mají méně životní odpovědnosti či rodinné povinnosti, tudíž mohou svobodně cestovat a plně se odevzdat svému nově nalezenému přesvědčení. Starší rekruti mohou mít již nějaké závazky a povinnosti - manželku, děti, primární příjem pro rodinu a proto často projevují svou neochvějnou podporu organizaci, ale zároveň zůstávají otevřeni svým závazkům vůči své rodině.²⁵

4.1.3 Pohlaví

Muži středovýchodního původu již nejsou považováni za jediný profil rekrutů ISIS. Ženy jsou nyní vyhledávány jak pro materiální podporu, tak pro aktivní operační útoky. IS provedl přímé náborové úsilí zaměřené na ženy, prostřednictvím online světa a po tomto kroku se počet islámských ženských extremistek zvýšil. Ačkoliv muži vykazují vyšší míru zapojení do aktivit radikálního hnutí, počet žen od roku 2014 podstatně vzrostl. V rámci poselství IS ženám ukazuje vizi zaměřenou na romantický, utopistický život na svém území a schopnost žen v IS komunikovat na sociálních sítích, s podobně smýšlejícími muži a ženami. Internet umožňuje těmto ženám stát se nejen aktivními účastnicemi, ale také vůdkyněmi propagující své nově nalezené extremistické světonázory. Zatímco touha po budování přísné islámské společnosti a hledání osobní identity je motivací pro muže i ženy, svou roli vidí ženy i jako manželky a matky v komunitě IS. Označení jako „manželka džihádistického manžela“ a „matka příští generace“ jsou v rámci IS považovány za nezbytné role společenství. ISIS dokázal apelovat na tyto rysy, potenciální ženy rekrutuje a využívá jejich potřeby starat se o druhé. Zapojení sociálních médií poskytuje příležitosti, které tradiční, genderově segregované náboženství nenabízí. Ženy jsou schopny přímo komunikovat jak se ženami, tak s muži, kteří v sobě hledají stejné uplatnění v organizaci jako oni.²⁶

²⁵ WOODARD, Christopher Todd. *From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z:

<https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1>.

Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

²⁶ WOODARD, Christopher Todd. *From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z:

<https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1>.

4.2 Faktory cílící na potencionální bojovníky

Složitost taktických náborových operací IS se projevuje jak na makro, tedy kolektivní úrovni, tak na mikro čili individuální úrovni. Nábor na makro úrovni se obvykle provádí na základě masových médií a sociálních médií, zatímco mikro se provádí během individuální konverzace, obvykle prostřednictvím internetu. IS při náboru jednoznačně preferuje interakce na mikro úrovni, to totiž přitahuje méně pozornosti bezpečnostní sil, ale nábor na makro úrovni nelze podceňovat v tom, jak IS přistupuje k potencionálním rekrutům. Oba jsou stejně důležité pro úspěch IS při posilování jejich chalífátu prostřednictvím náboru zahraničních bojovníků, avšak zaujmou různé přístupy k tomu, jak zacílit na potencionální rekruty. IS používá dva způsoby, jak svou propagandou úspěšně zacílit na potencionální rekruty. Prvním způsobem je použít symboly tzv. šokových faktorů. To jsou například videa stětí, fotografie žen držících kalašnikov nebo články v časopise *Dabiq* vychvalující teroristické útoky po celém světě. Cílem je zažehnout zvědavost u každého, kdo tento obsah vidí. Druhý funguje spíše jako prostředek k dosažení cíle, používání souvisejících symbolů jako způsob, jak přesvědčit již zradikalizované, aby provedli cestu do Sýrie. Pomocí těchto technik je pro náboráře IS snadné identifikovat kdo sleduje jejich brutální obsah.²⁷

V jednom pokusu novinář vydávající se na internetu za mladého francouzského muslima, retweetnul brutální video IS a téměř okamžitě jej přes stránku kontaktovalo několik džihádistů. Náboráři IS jsou schopni snadno najít potenciální rekruty prostřednictvím akcí, jako jsou tyto a prostřednictvím interakcí s jejich obsahem. IS používá spíše videa než textovou propagandu. Schopnost videí, stát se virálními umožňuje, aby jejich poslání bylo viděno spoustou nových jedinců v celosvětovém měřítku. Účelem těchto symbolů je oslovit generaci mladších rekrutů. Ti, kteří se dívají na brutální obsah IS, budou pravděpodobně buď zvědaví, nebo touží spáchat podobná zvěrstva a IS má možnost přistupovat k oběma skupinám. Dalším poněkud novým způsobem, jakým IS používá propagandu, se symbolický obsah ukázal jako zásadní při rozvíjení narativu „cool“ a relativní normálnosti v rámci IS. Z tohoto důvodu opouštějí svá videa se stětím hlav a vyměňují je za kotěcí memy, blogy teenagerů žijících v chalífátu a soukromé facebookové skupiny jen pro ženy. Nabízejí fitness programy pro džihádisty, aplikace pro chytré telefony a ideologické počítačové hry. Tato forma propagandy rezonuje u západního publika. Zaměřuje se na ty, kteří byli radikalizováni, ale mají pochybnosti o tom, jestli se mají skutečně fyzicky připojit k IS. Čekají na to, až jim někdo řekne: "Můj život se příliš neliší od tvého. Je to o koťatech, je to o oblékání, je to o politice." Náboráři se na internetu obracejí na ty, kteří sdílejí podobnou etnicitu, náboženství a ideologii. Důvod, proč vyhledávají zrovna tyto znaky u potencionálních rekrutů je jednoduchý, vnímavější

²⁷ CHASSMAN, Alyssa. *Islamic State, Identity, and the Global Jihadist Movement: How is Islamic State successful at recruiting "ordinary" people?* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/view/77/70>

jedinci budou cítit empatii k poslání povstalecké skupiny. Náboráři sdělují, že účast při konfliktu je nezbytná a apeluje na jednotlivce tlakem, že jejich skupina je bez nich bezprostředně ohrožena. V kombinaci s Maletovým logistickým modelem existuje pět sociologických procesů, které IS používá k socializaci rekrutů: depersonalizace, sociální soudržnost, ustavení legitimacy, epistemologické odlišení a poslušnost. Každý krok hraje důležitou roli v úspěchu IS při vytváření identity kolem jednotlivce a umožňuje jim rozvíjet se v rámci ideologie IS.²⁸

4.3 Proces radikalizace

Radikalizace je obvykle dlouhý proces, který jednotlivcům často trvá roky. Nicméně online prostředí může urychlit radikalizační procesy a v mnoha případech je zkrátit na několik měsíců. Pokud člověk trpí nějakými problémy v rámci duševního zdraví, tak tyto problémy mohou souviset s vyššími sklony k násilnému trestnému chování. Jednotlivci, kteří se zapojují do předradikalizačního kriminálního chování, mají větší pravděpodobnost, že se po radikalizaci pokusí nebo spáchají násilné činy. Ukazatele radikalizace jsou často znatelnými podklady psychologických a emocionálních procesů. Tyto procesy jsou složité a jsou obvykle vedeny pocity ztraceného osobního významu a viktimizací komunity, stejně jako intenzivní potřeba psychologických a emocionálních odměn. I když je jasné, že neexistuje jediná cesta k násilnému extremismu, jednotlivci byli otevřenější extremistickým narativům, když zažili nějaké trauma. Z těchto zjištění je patrné, že pozitivní i negativní body zlomu existují v životě každého jednotlivce a mohou ovlivnit rozhodovací proces. Mezi klíčové životní události patří mimo jiné vojenská služba, stabilní zaměstnání a manželství. Tyto příklady mají potenciál zlepšit život a změnit kriminální chování. Jiné životní události, například špatné životní podmínky, období nezaměstnanosti, nedostatek vzdělávacích příležitostí a napjaté rodinné vztahy mohou urychlit negativní chování. Vazby, které se tvoří ve společnosti a rodině, pomáhají vytvářet a formovat vlastní kolektivní identitu. Slabá rodinná a společenská pouta v kombinaci s dalšími faktory, jako je náboženské pronásledování, mohou způsobit důvody potřebné pro vznik radikalizace. I když mnoho faktorů může ovlivnit rozhodovací proces jednotlivce, pokud jde o radikalizaci, nejsou stanovena pravidla pro určení totožnosti potencionálního teroristy.²⁹

²⁸ SCHWARZ, Seth, Curtis DUNKEL a Alan WATERMAN. Terrorism: An Identity Theory Perspective. *Studies in Conflict & Terrorism* [online]. 2009 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100902888453>

²⁹ CHASSMAN, Alyssa. *Islamic State, Identity, and the Global Jihadist Movement: How is Islamic State successful at recruiting "ordinary" people?* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/view/77/70>

“Radikalizace byla vždy neodmyslitelnou součástí náborových procesů teroristických a extrémistických organizací. Nejde tedy o nic nového nebo o jev doposud neznámý. Zvýšená pozornost mu ovšem začala být věnována v souvislosti s masivním využíváním sociálních sítí a internetu současnými teroristickými organizacemi k propagandě a cílené efektivní rekrutaci. Z důvodu rapidního technologického pokroku nabyl tento jev globálního charakteru a na základě této skutečnosti je v současnosti hodnocen jako významná bezpečnostní hrozba s různou mírou rizikovitosti, která se odvíjí od specifika konkrétního státu a jeho aktuální situace. Odborná literatura, výzkumy a studie postihující problematiku radikalizace a klíčové atributy tohoto fenoménu mají zpravidla interdisciplinární charakter. Nejčastěji jde o kombinace přístupů akcentující perspektivu psychologie, sociologie a kriminologie s přesahy do dalších věd a souvisejících bezpečnostních oborů. V obecné rovině je třeba uvést, že radikalizace je z pohledu teroristické organizace strategie, kterou mobilizují jednotlivce k podpoře svých taktik a cílů. Podoby radikalizace jsou ovšem velmi rozmanité, stejně tak iniciátory a facilitátory samotného procesu. To je také jeden ze základních definičních znaků radikalizace. Jde o víceúrovňový proces, během něž se transformují postoje, přesvědčení a chování osoby, které mohou vést k podpoře, organizaci nebo realizaci násilného činu, zpravidla motivovaného ideologickými nebo náboženskými doktrínami, jež teroristická organizace vyznává a a s kterými se tento jedinec v procesu radikalizace ztotožňuje. Samotný proces radikalizace je velmi individuální a má mnoho variací. Nelze zpravidla nalézt univerzální model aplikovatelný na všechny příklady. Nicméně rozborem doposud známých případů odborníci dospěli k několika schémataům popisujícím jednotlivé fáze a nejvýznamnější faktory, které tento proces zpravidla provázejí nebo se v něm vyskytují ve vyšší frekvenci. Je ovšem třeba zdůraznit komplexitu vnějších a vnitřních vlivů, které determinují charakter radikalizačního procesu. To znamená, že každý příběh radikalizace je unikátní a jeho dynamika může být velmi proměnlivá, přičemž interní a externí faktory slouží jako akcelerátory nebo naopak inhibitory celého procesu. V první řadě je třeba uvést, že jde o komplexní fenomén, který je možné diskutovat v rovině různých oborů a vědních disciplín. Expertní bezpečnostní komunita, která se zabývá radikalizací a souvisejícími problémy, s pomocí analýzy klíčových atributů radikalizace zformovala několik definic, jež lze považovat za výchozí pro další rozbor. Radikalizace je tedy v obecné rovině vnímána jako víceúrovňový dynamický proces, během něhož jedinec přijímá vyhraněné názory a postoje směřující k akceptaci, legitimizaci, podpoře a realizaci násilí na základě vyznávané ideologické nebo náboženské doktríny nebo přesvědčení. Průběh a doba trvání radikalizačního procesu mohou být různé. V některých případech jde o rapidní průběh, který dospěje do nejvyšší úrovně a skončí realizací násilného útoku nebo obdobného skutku. Na druhé straně může jít o dlouhodobý časový úsek, kdy jedinec nedospěje až ke krajním řešením, ale stane se výrazným prvkem organizace akceptující násilí k prosazení vlastních cílů. Taková osoba nemusí být vlastním aktérem násilí, ale může být ve struktuře významným prvkem – plní roli podpůrnou, servisní, rekrutační nebo propagandistickou. Takové jednání je neméně závažné a tak je potřeba tento rozměr radikalizace vnímat. V souhrnu lze tedy říci, že časové

*rozpětí radikalizačního procesu může trvat od několika týdnů po mnoho let a je velmi individuální. Jak již bylo zmíněno výše, transformaci přesvědčení jedince v průběhu radikalizace umocňuje nebo ovlivňuje mnoho faktorů, které prostupují celým sociálním systémem a prostředím, v němž se jednatel nachází. Radikalizace je z této perspektivy svým způsobem interaktivní proces, kdy na jisté podněty z vnějšího prostředí osoba reaguje specifickými akcemi, ovšem optikou vyznávané ideologie nebo vlivem probíhající radikalizační transformace. Radikalizaci osob ovlivňuje mnoho faktorů zakotvených i mimo osobní sféru jedince. Je to sociální prostředí, v němž se dotyčný nachází, které ho utváří, formuje jeho názory a současně podmiňuje i přístupy k řešení problémů. Radikalizace je v řadě případů kombinací vlivu faktorů vnějšího prostředí a vnitřního světa jedince, často umocněného cílenou propagandou, vlivem a apely, které cíleně jítří a mobilizují senzitivní sféry osobnosti.*³⁰

4.4 Podpora k radikalizaci

Zatímco někteří zradikalizovaní příznivci přijímají výzvu k akci vycestováním do zahraničí, bojovat za zahraniční teroristické organizace, ostatní působí jako náboráři, aby zajistili naplnění vize a cílů organizace. Tito členové povzbuzují ostatní k radikalizaci prostřednictvím online sociálních médií, zdůrazňováním domácí podpory prostřednictvím nelegálních aktivit nebo cestováním do zahraničí, aby pomáhali jako zahraniční bojovníci. Nepřímá podpora teroristických organizací může přijít přes internet. Stránky, které vzdělávají příznivce v umění cíleného sledování, jak provádět tajné operace a jak plánovat útoky, jsou několika příklady toho, jak může být internet zdrojem nezákonných aktivit. Jiné nezákonné použití internetu může zahrnovat materiální podporu, jako je praní špinavých peněz nebo nákup a distribuci zbraní. Platformy sociálních médií se dostávají pod palbu kvůli jejich domnělé neschopnosti zastavit teroristické aktivity na svých webových stránkách. Byly podány žaloby na Twitter, Facebook a Google, které tvrdily, že společnosti poskytovaly hmotnou podporu ISIS a pomohly zradikalizovat některé jedince.³¹

Přestože giganti sociálních médií, jako je Facebook, mají nulovou toleranci k teroristům, teroristické propagandě nebo vychvalování teroristických aktivit, velmi spoléhají na facebookovou komunitu, aby hlásila porušení svých komunitních standardů. Náboráři se skrývají v oceánu 2,3 miliardy živých účtů na sociálních sítích. Vzhledem k tomu, že platformy sociálních médií jsou také poskytovány v mnoha jazycích po celém světě, průměrný uživatel internetu postrádá odborné znalosti k boji s nedovolenou propagandou. Nedostatek strážců sociálních sítí

³⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4

³¹ CHASSMAN, Alyssa. *Islamic State, Identity, and the Global Jihadist Movement: How is Islamic State successful at recruiting "ordinary" people?* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/view/77/70>

poskytuje technicky zdatným teroristům příležitost, pohybovat se po těchto platformách prakticky nepozorovaně. Tím, že se tito extremisté snoubí a nepřitahují pozornost, mohou manévrovat a identifikovat potenciální rekruty beze strachu z odhalení. Virtuální export terorismu je pro většinu světa nový pojem, v teroristické komunitě se však používá již několik let. Omezení VISA, letištní bezpečnost a zákaz cestování mají malé důsledky, když člen Islámského státu může na dálku řídit činy učedníka v Evropě, Asii nebo Spojených státech. Jsou to virtuální koučové, kteří poskytují vedení a povzbuzení v průběhu celého procesu. Od radikalizace přes nábor až po konkrétní akce.³²

Tyto virtuální vztahy pokračují i během teroristického útoku vytvořením přímé komunikační linky pro vedení útoku a zajištění dosažení jejich cílů. Aplikace sociálních médií nadále pomáhají utvářet příběh událostí a pomáhají vládám, záchranářům, pachatelům, obětem a očitým svědkům vyprávět jejich verzi příběhu. Teroristé používají aplikace pro chytré telefony a 24hodinové živé televizní vysílání, aby zajistili, že jejich útoky a sdělení, které chtějí sdělit, budou okamžitě vidět. Tato taktika umožňuje teroristické organizaci být ve svém přístupu proaktivní, ale vládě a úředníkům činným v trestním řízení ponechávají málo času na reakci. Oslovení většího publika prostřednictvím sociálních médií v reálném čase vytváří strach v obecné populaci prostřednictvím šoku a úžasu, zatímco v potencionálních rekrutech zanechává touhu být součástí této zkušenosti. Bylo zjištěno, že sociální média jsou primárním zdrojem informací pro veřejnost. Schopnost okamžitě přijímat a přenášet relevantní informace je ve virtuálním světě nezbytná. Ačkoli jsou snahy o radikalizaci online extrémně účinné a čistě internetové, individuálních snah o radikalizaci je mnoho. Existují případy, kdy je celý proces radikalizace veden pouze prostřednictvím rozhovorů tváří v tvář a vztahu, který se buduje v průběhu času. Tyto případy nejsou tak četné jako radikalizace prostřednictvím online světa. Myšlenka osobního i online vztahu navrženého tak, aby se vzájemně doplňovaly, je považována za ideální scénář náboru.³³

4.5 Online nábor

Internet je i nadále jedním z největších technologických pokroků v historii. Jeho schopnost poskytovat primární zdroje informací a zpráv pro světové měřítko, může být nápomocné i škodlivé. Propagandu jakékoliv organizace lze nalézt pomocí jednoduchého vyhledávání v prohlížeči. Internet je nabitý přemírou

³² CALLIMACHI, Rukmini. Not 'Lone Wolves' After All: How ISIS Guides World's Terror Plots From Afar. *The New York Times* [online]. 2017 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/02/04/world/asia/isis-messaging-app-terror-plot.html>

³³ BURKE, Sharon, David STERMAN a Alyssa SIMS. WAR AND TWEETS: Terrorism in America in the Digital Age. *New America* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://na-production.s3.amazonaws.com/documents/War-And-Tweets10.27.pdf>

propagandistických videí a může oslovit všechny společenské vrstvy, které se zajímají o ISIS.³⁴

V závislosti na každém jednotlivci, tyto formy komunikace mohou mít velký vliv na konvertování k radikálnímu životu. Islámský stát je schopný propagovat fotografie, videa, brožury, zvukové klipy, eseje či celovečerní dokumentární filmy v jakémkoli požadovaném jazyce. Dnes více než kdy jindy dochází k radikalizaci především online, s více než 4 800 dostupných teroristických webových stránek. Šíření propagandy IS je s využitím těchto webových stránek snazší, než kdy dříve. Schopnost stát se virální a oslovit široké publikum, ke kterému by se jinak nedostal. Internet je určitě zdroj k urychlení radikalizace, přitahuje mladé lidi tím, že jim poskytuje místo, kam se mohou jednoduše dostat, hledat informace a dostávat odpovědi na otázky o ideologiích, tradicích nebo v reakci na propagandu, kterou mohli vidět online. Ale nejvíce jim internet zejména poskytuje místo, kde mohou navazovat kontakty s novými komunitami. Rekruti IS se z velké části získávají prostřednictvím internetu, náboráři používají specifické strategie, aby získali okrajové členy společnosti. Zatímco používají sociální média a propagandu s cílem vytvořit komunitu obklopující jejich ideologii, což je zásadní pro nábor, jejich úspěch se připisuje k vytvořenému narativu, který dominuje ve veškeré komunikaci s potenciálními rekruty. Tento příběh spojuje skupinu pro konkrétní věc, což umožňuje vytvořit kolektivní skupinovou identitu. Skupinové identity oslovují ty, kterým chybí smysl pro komunitu v jejich vlastních životech a IS motivuje džihadistické naděje k tomu, aby přispěli k pomstě vnímaných křivd ve skupinovém prostředí. IS je v náboru „obyčejných“ lidí úspěšný, protože jejich vyprávění je neochvějné. Mají schopnost zacílit na správné jednotlivce a zneužít jejich nespokojenost s životem tím, že jim nabídnou alternativu zrekrutování se, se smyslem pro komunitu. Využívají nástroje jako Twitter, YouTube, Facebook, Tumblr a Ask.fm. Důležitost sociálních médií jako náborového nástroje pro ISIS je neoddelitelná od udržení jejich taktických úspěchů. Dosah, který sociální média poskytují, spolu se silným příběhem ISIS, který se zaměřuje především na náboženské, sociální a materiální důvody, učinil jejich organizaci úspěšnou.³⁵

³⁴ CALLIMACHI, Rukmini. Not 'Lone Wolves' After All: How ISIS Guides World's Terror Plots From Afar. *The New York Times* [online]. 2017 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z:

<https://www.nytimes.com/2017/02/04/world/asia/isis-messaging-app-terror-plot.html>

³⁵ HORGAN, John. From Profiles to Pathways and Roots to Routes: Perspectives from Psychology on Radicalization into Terrorism. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* [online]. 2008 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z:

<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0002716208317539>

4.5.1 Sociální média a radikalizace

Sociální média hrají klíčovou roli při náboru, radikalizaci a udržení sympatizantů IS po celém světě. Pomáhají příznivcům IS na sociálních sítích šířit propagandu a vytvářet sítě s podobně smýšlejícími jednotlivci. Každý rok přibývá teroristických propagandistů, náborářů a aktivistů, jejichž používání sociálních médií a dalších online globálních zdrojů přispívá k nalezení nových způsobů, jak se spojit s potencionálními rekruty. Možnost zaslání přímých zpráv od náboráře k potencionálnímu rekrutovi, prostřednictvím aplikace jako je Telegram nebo Surespot umožňují Islámskému státu, aby maximalizoval svou náborovou základnu prostřednictvím sociálních sítí. Všichni jedinci, zapojení do činnosti motivovaných islámskou extrémistickou ideologií, měli přístup k propagačním materiálům, komunikovali s ostatními extremisty, nebo zkoumali materiální podporu.³⁶

Dnes je 76% uživatelů veškerého internetu na sociálních sítích. Známé stránky jako Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, YouTube, Tumblr, Reddit a Snapchat jsou součástí sociálních médií. Těmto platformám a dalším podobným se připisuje podpora růstu internetu a zejména mobilních telefonů.³⁷

Zvýšená mobilita webu umožňuje zacílit na rekruty kdekoli. Internet se již nezastaví na ploše nebo v kancelářském prostoru. Nyní je k dispozici téměř všude a má tedy možnost mít vliv na potenciální rekruty ve všech aspektech jejich života a to kdykoliv. Nezdá se, že by se tento trend snižoval. Velkou roli hraje internet v procesu radikalizace pro nové rekruty a osoby, které již byly ovlivněny IS. Pro lidi s radikalizovanými predispozicemi se jako spouštěče mohou ukázat interakce s podobně smýšlejícími vrstevníky a vystavení se online světu. Je potom mnohem jednodušší přejít od pasivního podporovatele k aktivnímu zapojení do teroristických aktivit. Dokonce i ti jednotlivci, kteří jsou v rané fázi náborového procesu, se mohou cítit zavaleni množstvím extremistické ideologie poskytované prostřednictvím online materiálů a stránek sociálních médií. Online náboráři mohou rychle asistovat v procesu radikalizace prostřednictvím vzájemné podpory a pokročilé znalosti dostupných zdrojů. Online socializace se sympatizanty a náboráři ISIS v kombinaci se čtením a sledováním online propagandy, se ukazuje jako kritický prvek procesu radikalizace.³⁸

³⁶ VIDINO, Lorenzo a Seamus HUGHES. ISIS IN AMERICA: FROM RETWEETS TO RAQQA. *The George Washington University* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs2191/f/downloads/ISIS%20in%20America%20-%20Full%20Report.pdf>

³⁷ BURKE, Sharon, David STERMAN a Alyssa SIMS. WAR AND TWEETS: Terrorism in America in the Digital Age. *New America* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://na-production.s3.amazonaws.com/documents/War-And-Tweets10.27.pdf>

³⁸ WOODARD, Christopher Todd. *From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter->

4.6 Náborová videa

Islámský stát se rád v náborových videích prezentuje jako absolutně soběstačný a nezávislý. Videá jsou plná utopistického pojetí, což je pravděpodobně nejširší a nejrozsáhlejší důležitý narativ zastávaný IS, následující zřízení jeho chalífátu. V časovém rozmezí od roku 2014 do roku 2016 byl denně nahráván propagandistický obsah, který zobrazoval světské aspekty života, jako jsou například hrající si děti v zábavních parcích nebo bojovníci co relaxují plaváním. Další vizuály představily některé vzdělávací systémy IS, civilní obranu a úsilí státní správy. Takové vizuální vjemy mínily prosadit legitimitu skupiny a prezentovat ji jako schopnou samosprávu chalífátu.³⁹

Videa často obsahují úsilí skupiny o restrukturalizaci vzdělávacího systému na svých územích a představují atmosféru a prostředí škol fungujících pod kontrolou IS. Ve videu s názvem „Vzdělávání pod chalífátem“ jsou čtyři dívky, jedna si navléká černou čelenku IS, to tvoří hlavní scénu. Dalším scénou je vidět dívka oblečená v růžovém, která recituje verše z Koránu a tato scéna má zvýraznit Islámský vzdělávací systém v provozu pro děti. Další záběr ze stejného videa, ukazuje shromáždění chlapců recitujících korán a modlitbu před studiem, včetně ukázání jednoho zdviženého ukazováčku nahoru. Toto gesto je symbolické znamení, které přijal IS a odkazuje na islámský princip jednoty Boha a jednoty muslimské komunity věřících. Videá mají za úkol ukázat schopnosti IS vládnout, představují také práci kanceláře zabývající se záležitostmi civilní obrany. Videá ukazují, jak hasiči reagují na dispečinku a jsou připraveni k výjezdu. Záběr na dva hasičské vozy funguje jako důkaz, že IS má potřebné vybavení pro svou civilní obranu a také ukazuje schopnost hasičů vykonávat svou práci.⁴⁰

[TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1](#). Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

³⁹ ZELINSKY, Nathaniel. ISIS sends a message: What gestures say about today's Middle East., *Foreign Affairs* [online]. 2014 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2014-09-03/isis-sends-message>

⁴⁰ ZELINSKY, Nathaniel. ISIS sends a message: What gestures say about today's Middle East., *Foreign Affairs* [online]. 2014 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2014-09-03/isis-sends-message>

Tyto videa patří k jedním z nástrojů, které IS používá mezi svými příznivci a příznivě vykresluje a posiluje jejich vyprávění. Takovéto materiály k propagandě byly neustále vyráběné, téměř na denní bázi, mediálními rameny skupiny po dobu nejméně tří let po svém vzniku. Nicméně, tam byl postupný pokles výroby mediální propagandy zobrazující funkční IS. Po kolapsu jeho samozvaného chalífátu začátkem roku 2019 IS mediální výstup oficiálně odmítl, ale nepřestal.⁴¹

4.7 Role žen při náborovém procesu

Při propagandě, která je zaměřena na ženy, jsou popisované jako „džihádistské nevěsty“, které se ale mohou stát součástí policejní jednotky al-Khansaa.⁴² Na rozdíl od Talibanu, který skrýval ženy před veškerou propagandou a uvěznil je doma, média ISIS zdůrazňují témata sesterství a sounáležitosti, a také roli manželství a rodiny. Ženy v ISIS oslovují ostatní ženy a dívky na sociálních sítích a povzbuzují je, aby cestovaly do chalífátu plnit svou povinnost a aktivně se účastnily džihádu.⁴³

Propaganda zaměřená na muže dává a mnohem přesnější obraz toho, jak jsou ženy zpracovávány a využívány na území ISIS. Články v časopisech propagují myšlenku sexuálního džihádu, který tvrdí, že muži je dovoleno uvolňovat sexuální napětí a tak mohou bojovat efektivněji. Ačkoli sex před svatbou je za normálních okolností nepřipustný, toto chování se během džihádu povoluje. ISIS toho využil k legitimizaci sexuálního otroctví a zneužívání na území, které kontroluje. Jeden z článků v časopise Dabiq se chlubí prodejem zachycených Jezídských žen a dívek

⁴¹ HASSAN, Ahmad Saiful Rijal a Nur Aziemah AZMAN. Islamic State's Visual Propaganda: Amplifying Narratives and Affecting Radicalisation. *Counter Terrorist Trends and Analyses* [online]. International Centre for Political Violence and Terrorism Research, 2020 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26954257>

⁴² ALI, Mah-Rukh. ISIS and Propaganda: How ISIS Exploits Women. *Reuters Institute Fellowship Paper University of Oxford* [online]. 2015, September 30 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/research/files/Isis%2520and%2520Propaganda-%2520How%2520Isis%2520Exploits%2520Women.pdf>

⁴³ TALBOT, David. Fighting ISIS Online. *MIT Technology Review* [online]. 2015, September 30 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.technologyreview.com/2015/09/30/165550/fighting-isis-online/>

ve věku devíti let do sexuálního otroctví. Takový materiál oslovuje osamělé, sexuálně frustrované mladé muže, kteří jsou cílovou skupinou ISIS.⁴⁴

5. Motivace pro vstup do IS

Důvody a motivace pro to, stát se rekrutem IS mohou být různé. Osobní, náboženské, sociální, ekonomické či politické. V zemích kde není dobrá sociální, ekonomická či politická situace, jsou lidé více nakloněni tomu, stát se součástí teroristické organizace. Přispívá k tomu i vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí, velmi nestabilní stát a nedostatečné poskytování občanských svobod. Všechny tyto faktory pouze zvyšují frustraci a pravděpodobnost, že budou mladí lidé náborem a mobilizováni. Není nepravděpodobné, že zbídačení, nezaměstnaní mladí lidé budou podporovat extremisty a sami se stanou džihádisty.⁴⁵

Skutečný obsah ideologie je druhořadý, důležitá je identifikace a fixace. Členství jednotlivých extremistických skupin napříč všemi ideologickými prostředími zjistilo, že příslušnost ke skupině je normou. Jak se tvoří silné sociální vazby mezi členy malých neformálních skupin, je v oblasti radikalizačních studií široce rozšířeným názorem, že tyto vazby mohou hrát klíčovou roli při přijímání ideologií ospravedlňujících násilí. Jak se členové těchto neformálních skupin sbližují a vytvářejí kolektivní identitu, snižuje se jejich psychologický práh pro páchaní násilných činů za účelem dosažení ideologických cílů. V souvislosti s psychologíí a teroristickou propagandou IS, je jedním konzistentně se opakujícím tématem důraz na maskulinitu a ponižování. Je potřeba být respektován sebou samým i ostatními, je běžným poselstvím propagandy ISIS. Tato touha cítit se důležitě nebo hledat svůj smysl, je projektována ISIS tím, že řeší kolektivní ponižování muslimů ze strany západních mocností a jejich muslimských spojenců. Pro mladé muže, kteří se potýkají s touto touhou po významu a respektu, může být jakákoli výzva jejich mužnosti konfrontací potřebnou k vyvolání teroristického chování.⁴⁶

⁴⁴ ALI, Mah-Rukh. ISIS and Propaganda: How ISIS Exploits Women. *Reuters Institute Fellowship Paper University of Oxford* [online]. 2015, September 30 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/research/files/Isis%2520and%2520Propaganda-%2520How%2520Isis%2520Exploits%2520Women.pdf>

⁴⁵ CLAPPER, James. Statement for the Record. Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community. *Director of National Intelligence* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.dni.gov/files/documents/SASC_Unclassified_2016_ATA_SFR_FINAL.pdf

⁴⁶ PEREZ, Krystina a Alejandro BEUTEL. From WWI to ISIS, Using Shame and Masculinity in Recruitment Narratives. *National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism*. [online]. 2017 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.start.umd.edu/news/wwi-isis-using-shame-and-masculinity-recruitment-narratives>

Zdá se, že marginalizace je faktorem, který motivuje mladé dospělé lidi k radikalizaci. Když se členové společnosti cítí jako vydědenci v rámci svého většího společenského celku, budou tíhnout k oblastem, které jim poskytují bezpečí a vlastní hodnotu. V dnešním moderním světě, je to možné prostřednictvím internetu. Rozsáhlý nový svět, který akceptuje jejich odlišnosti, je vzdálený pouhým kliknutím. Schopnost konverzovat s podobně smýšlejícími jedinci a diskutovat o problémech a obavách si přeje každý. Existuje mnoho různých cest k radikalizaci a zavedené mechanismy, které mohou radikalizaci pomoci, fungují u různých lidí v různých obdobích jejich života různými způsoby. Načasování má potenciál být největším mechanismem radikalizace pro mladé dospělé lidi. Sdružující se tlaky, které se mladí islámští dospělí pokoušejí uvést do kontextu, mohou mít za následek stažení se ze svých známých společenských vazeb, ať už se jedná o rodinu či přátele a posun k něčemu, co se zdá, že zahrnuje jejich současnou potřebu sebeúcty a příslušnosti k něčemu většímu, než je on sám. Pocity izolace a marginalizace islámské mládeže v rámci komunity mohou vytvářet mechanismy pro radikalizaci, ale zdají se být pouze okrajovým předchůdcem extremismu. Načasování dalších událostí, jako je nedostatek pracovních příležitostí, jiné kognitivní a emocionální touhy, nutkavý tlak na příslušnost ke skupinové identitě, může mít hluboký dopad na tyto spouštěče spojené s radikalizací a nakonec násilným extremismem. Posledním potřebným bodem je schopnost komunikovat s ostatními, kteří rozumí problémům a obavám jednotlivce. Moderní technologie dává jednotlivcům příležitost setkat se s takovými lidmi v rámci jejich izolovaného světa. Prostřednictvím virtuální reality si jednotlivci mohou vytvořit osobní identitu, kterou hledali, a budovat nové vztahy s podobně smýšlejícími jednotlivci.⁴⁷

5.1 Konflikt vlastní identity

I když existuje řada faktorů, které motivují některé jednotlivce, aby se přidali k IS, jsou tu skupiny muslimů, jejichž rodiče či prarodiče opustili svou rodnou zemi a proto jedním z hlavních důvodů rozhodnutí většiny druhé a třetí generace přistěhovaných muslimů, stát se džihádisty, je konflikt identity. Narodili se a vyrostli v Evropě, ale déle se identifikují se zemí nebo kulturou, ve které byli jejich rodiče či prarodiče vychováni, ale zároveň se cítí vyloučení ze západní společnosti, která je stále vnímá jako cizince. Proto se tito jedinci cítí dobře při pomyslení na připojení k

⁴⁷ PEREZ, Krystina a Alejandro BEUTEL. From WWI to ISIS, Using Shame and Masculinity in Recruitment Narratives. *National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism*. [online]. 2017 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.start.umd.edu/news/wwi-isis-using-shame-and-masculinity-recruitment-narratives>

Islámskému státu, kde věří, že s nimi bude zacházeno stejně. Smysl pro povinnost pomáhat „muslimským bratrům“ je dalším hnacím motorem.⁴⁸

Druhá generace muslimských přistěhovalců, zejména mladí muži, je součástí bohatého náborového fondu pro islámské teroristické skupiny po celém světě. Je známo, že tito rekruti jsou zachyceni mezi hostitelskými kulturami, kulturami rodičů a tradičními kulturami. Tyto boje se projevují prostřednictvím pocitů ztracenosti nebo odmítnutí ze společnosti, do které nyní patří. Tyto pocity odcizení v kombinaci s hněvem vůči vnímané válce proti jejich náboženství a výzvou nezákonné organizace, že jejich loajalita je vůči islámu a ne jejich novému národu, poskytují příležitost k radikalizaci. Tito rekruti jsou mladí dospělí, jejichž identita se ještě neupevnila a jejich nejistota je činí zranitelnými. Tito jedinci hledají svou identitu a dochází k boji mezi jejich konzervativními náboženskými názory a jejich vystavením novým méně konzervativním společenským názorům. Připojení identity k něčemu, co je větší, umožňuje jednotlivci nafouknout svůj pocit sebe sama. Osobní zklamání, vnímání diskriminace, hněv na politiku a touha stát se hrdinou ve vlastním příběhu, to vše je vedle džihádické ideologie bráno v potaz. Mnoho z nich jen vezme své křivdy a oblékne je do hávu islámu. Tyto pocity, že nezapadají nebo touží najít svou identitu, jsou typické pro mladé dospělé po celém světě. Pokud mají pocit odmítnutí ze strany své větší společnosti, v zemi, kde žijí a i v zemi svých rodičů jsou obviňováni z toho, že nikam nezapadají. Dvojí popírání je tedy může přimět, aby se drželi radikální verze islámu, protože IS nabízí jednoduchou volbu. Pokud je člověk muslim, nezáleží na tom, odkud pochází, ale je ve spojení se všemi dalšími.⁴⁹

5.2 Depersonalizace a sebekategorizace

Depersonalizace je součástí náborového procesu, ve kterém jednotlivci mají zažít pocit oddělení od své identity. V případě zahraničních rekrutů, mnozí mají pocit, že zapadají do jejich skupinové identity, často kvůli chápání relativní deprivace. Ti, kteří zažívají znevýhodnění, nebo méněcennost svého postavení ve společnosti, vede k tzv. negativní sociální identitě, která může spouštět pokusy o zlepšení postavení člověka. IS nabízí příležitost zlepšit svůj status připojením k džihádistům a

⁴⁸ NEUMANN, Peter a Brooke ROGERS. Recruitment and Mobilisation for the Islamist Militant Movement in Europe. *ICSR* [online]. 2007 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2008/10/1234516791ICSREURResearchReport_Proof1.pdf

⁴⁹ WOODARD, Christopher Todd. *From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media* [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z:

<https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1>.

Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

nalezení nové identity uvnitř. IS těží z depersonalizace jednotlivce a nabízí alternativní komunitu, ke které se může připojit. Tomu se říká sebestandardizace nebo proces osvojení kolektivní identity, která přepíše jejich osobní, individuální identitu. Náboráři se pak zaměří na prohloubení nové sebestandardizace prostřednictvím představ, které rekrutovi umožňují představit si sebe jako člena skupiny. Během tohoto počátečního kroku se náboráři infiltrují tím, že odpovídají zájmům jednotlivce a nabízí vysvětlení, jak mohou využít své osobní dovednosti nebo vlastnosti ve prospěch skupiny. Tím, že je rekrutům umožněno, aby si sami sebe představili, jak používají své dovednosti ve prospěch skupiny, se jednotlivec začne dále oddělovat od své původní nitroskupiny. Procesem depersonalizace se identita jedince začíná sama rozvíjet ve vztahu k identitě náborového pracovníka IS.⁵⁰

5.3 Význam přátelství

Nabízí se otázka, proč by lidé chtěli bojovat ve válce někoho jiného. IS má jedinečnou schopnost transformovat myšlenku „války někoho jiného“ na válku všech. Makroúrovňové náborové strategie IS, jsou nedílnou součástí jejich úspěchu, ale na sociální sítě se přihlásí jen málo lidí a prostřednictvím médií se okamžitě radikalizují. V tomto bodě se IS musí etablovat jako a skupina s legitimním důvodem. Spojenectví vytvořené mezi náborářem a rekrutem nemůže být obyčejné a musí být důkladně prozkoumáno, aby bylo možné určit, proč je jednotlivec přitahován brutální příběhy IS. Sociální prostředí a přátelství sdílené mezi rekrutem a náborářem silně ovlivňuje proces připojení se k teroristické skupině. Ve studii 168 subjektů uvedlo 68% rekrutů, že přátelství mělo hlavní vliv na jejich rozhodnutí vstoupit do džihádistických organizací a ve 14% případů, se připojili z důvodu rodinné vazby k organizaci. ISIS využívá centralizovanou propagandu k “oběti“, co má slabý smysl pro identitu, je bez cíle a používá sociální sítě k šíření jejich sdělení. Twitter účty sympatizující s ISIS používají účelově kamarádská témata mezi džihádisty, aby přilákali mládež z izolovaného západu. ISIS hojně ilustruje multietnické zázemí jejich členů. První vydání časopisu Dabiq obsahuje mnoho obrázků džihádistů, kteří se navzájem objímají a tisknou k sobě jako sportovní hráči před hrou. Několik videí představuje západní rekruty, kteří diskutují o skvělých přátelích, které získali v chalífátu a o kladném přijímání cizinců v jejich společnosti. Těmito zprávami ISIS emocionálně apeluje na svůj cíl demograficky tím, že nabídne akceptaci a silnou vnitřní komunitu. Členové ISIS často chatují online s potenciálními rekruty celé hodiny a dávají jim naději v přátelství, které doma nemají. Spíše než zdůrazňování náboženského altruismu se propaganda ISIS zaměřuje na utopický život a vykořisťování žen. Místo kázání abstinence sexu před svatbou a alkoholu, ISIS dává divákům představu o dobrém životě. Jeden film s názvem Five Star Jihad, líčí život bojovníků Islámského

⁵⁰ AL RAFFIE, Dina. Social Identity Theory for Investigating Islamic Extremism in the Diaspora. *Journal of Strategic Security* [online]. 2013 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://digitalcommons.usf.edu/jss/vol6/iss4/4/>

státu jako okázalý, s přístupem k sídlům na svahu, nablýskaným SUV a bazénům s výhledem na dobytý terén skupiny.“⁵¹

„Nevěřte tomu, co o nás čtete v médiích“ je běžný příběh, který navrhují náboráři. Náborové zprávy IS fungují jednoduše proto, že jsou schopni získat důvěru jednotlivce a implantovat tato vyprávění těm, s nimiž se spřátelí. Zranitelní nebo ohrožení jedinci s větší pravděpodobností důvěřují tomu, co jejich přítel říká, že je pravda, zvláště pokud oni sami nemají nikoho, kdo by ve vyprávění bránil. IS vytvořil šablonu pro „dobrý muslim“ versus „špatný západ“, etablující se jako muslimové s „dobrým“ posláním, svým náboženstvím v obležení „špatného“ západu, jako dezinterpretaci ideologie IS k prosazení jejich politickou agendu. Náboráři používají dlouhý seznam sociologických praktik, jak připravit rekruť do bodu, kdy může být vyprávění vloženo. Strategicky zasazují symbolické obrazy do celého internetu a zobrazují emotivní rétoriku, vyvolávají strach a rozhořčení. Apelují na rekruť, aby pochopili utrpení muslimských žen a dětí, aby byl rekrut emocionálně vybaven k pomstě západu.⁵²

6. Náborový proces ve vybraných zahraničních zemích

Zahranční bojovníci jsou již dlouho klíčovým prvkem nadnárodního džihádu. V 80. letech se cizinci hrnuli do jižní Asie, aby bojovali po boku afghánských bojovníků. Totéž se v menší míře stalo v Bosně a Čechensku v 90. letech a znovu po invazi do Iráku v roce 2003. Ale syrská občanská válka a následný vzestup Islámského státu prolomily novou půdu. Nikdy předtím se džihádští zahraniční bojovníci neshromáždili takovou rychlostí a v takovém rozsahu, jako na území, které nyní IS ovládá. Odhaduje se, že dnes 31 000 až 27 000 bojovníků z více než 86 zemí podniklo cestu, aby se připojili k řadám IS a dalším extremistickým skupinám. Tito zahraniční bojovníci plní vedoucí role v hierarchii organizace a zdá se, že jsou odpovědní za zvěrstva a brutalitu, kterými se IS stal nechvalně známý. IS používá toto extrémní násilí k vytvoření atmosféry beztrestnosti a k zastrašování civilního obyvatelstva i potenciálních nepřátel. Zahraniční bojovníci jsou také využíváni k plánování a provádění teroristických útoků proti cílům po celém světě. Američtí a evropští činitelé zpravodajských služeb a vymáhání práva se rovněž zabývají hrozbou, kterou představují navrátilci, kteří již aktivně nebojují za IS. Tito jedinci získali bojové dovednosti a vztahy s ostatními džihádisty z celého světa, během toho, co bojovali za IS a mohli být přesvědčeni, aby ve svých domovských zemích provedli organizované

⁵¹ MILLER, Greg a Souad MEKHENNET. Inside the surreal world of the Islamic State's propaganda machine. , November. *Washington Post* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/inside-the-islamic-states-propaganda-machine/2015/11/20/051e997a-8ce6-11e5-acff-673ae92ddd2b_story.html

⁵² MILLER, Greg a Souad MEKHENNET. Inside the surreal world of the Islamic State's propaganda machine. , November. *Washington Post* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/inside-the-islamic-states-propaganda-machine/2015/11/20/051e997a-8ce6-11e5-acff-673ae92ddd2b_story.html

útoky nebo útoky ve stylu osamělých aktérů. Vracející se bojovníci, se nevracejí pouze s radikálními myšlenkami, ale jsou také traumatizovaní a plně připraveni použít násilí. Aby toho nebylo málo, dnešní zahraniční bojovníci by mohli sloužit jako základ pro další generaci nadnárodního džihádu. Sítě, které vybudují, mohou vydržet celá desetiletí. IS a další extremistické skupiny navíc signalizovaly svůj záměr infiltrovat dvě hlavní uprchlické trasy přes Turecko a Libyi do Evropy. Zároveň je procházení přístupových cest do Evropy nebezpečná a komplikovaná záležitost. Zatímco potenciál pronikání těchto tras si zasluhuje neustálou kontrolu, větší obavy vyvolává riziko, které představuje značný počet Evropanů bojujících za IS, kteří mají volný pohyb v schengenském prostoru. Jedná se o 26 evropských zemích se společnou vízovou politikou, která umožňuje neomezené cestování mezi nimi.⁵³

Zatímco bojovníci Islámského státu pocházejí z celého světa, hrstka zemí poskytuje podstatnou část zahraničních rekrutů této teroristické skupině. Bojovníci z 12 zemí tvoří nejméně 75 procent celkového přísunu zahraničních bojovníků. Odhaduje se, že 6000 až 7000 Tunisánů odešlo bojovat do Iráku a Sýrie, 2500 jednotlivců ze Saúdské Arábie. Turecko, Jordánsko a Rusko vyslaly každý 2000 až 2500 bojovníků, zatímco 1200 až 1500 Maročanů a 1700 Francouzů se připojilo k IS. Indonésie, Egypt, Spojené království, Německo a Libanon viděly 500 až 1 000 svých občanů cestovat do Iráku a Sýrie bojovat za IS. Mezi těmito 12 zeměmi ani mezi rekruty, které produkují, neexistuje jednotný profil. Tyto země zahrnují všechny stupně vládnoucích systémů. Převládající forma islámu praktikovaná muslimy se v rámci zemí i mezi nimi liší, zatímco rekruti IS pocházejí ze všech socioekonomických prostředí. Protiteroristická politika a opatření vnitřní bezpečnosti v těchto 12 zemích sahají od robustních až po laxní. V následujících kapitolách, budu popisovat v každé z 12 zemí, konkrétní hrozby a odpovídající reakci.⁵⁴

6.1 Indonésie

Hrozba: V roce 2014 se odhadovalo, že zhruba 60 Indonésanů bojuje společně s IS. V lednu 2016 indonéská vláda uváděla, že se jedná o 700 bojovníků. Vláda připisovala tento nárůst nábory indonéských migrujících pracovníků a studentů žijících na Blízkém východě. Nezávislý výzkum indonéských zahraničních bojovníků v Sýrii zjistil, že několik z těchto bojovníků byli studenti v Jemenu a Pákistánu.

⁵³ The Soufan Group. *Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq* [online]. New York, 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://isij.eu/article/foreign-fighters-updated-assessment-flow-foreign-fighters-syria-and-iraq>

⁵⁴ LANG, Hardin a Muath AL WARI. *The Flow of Foreign Fighters to the Islamic State: Assessing the Challenge and the Response* [online]. New York, 2016 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://cdn.americanprogress.org/wp-content/uploads/2016/03/17132821/ForeignFighters-report.pdf>

Nejpozoruhodnější z těchto bojovníků, Riza Fardi, zveřejnil náborové video pro indonéské džihádisty známé jako „Připojte se k řadám“.⁵⁵

Reakce: V srpnu 2014 Indonésie zakázala IS a jeho online náborová videa. Vláda navíc oznámila, že podnikne kroky, aby zabránila indonéským občanům cestovat do Sýrie nebo Iráku. I když indonéské právo nekriminalizuje samotný akt cestování, příslib věrnosti cizímu státu může být důvodem ke ztrátě občanství. Zákon také stanovuje, že osoby, které vstoupí do zahraniční vojenské služby bez souhlasu prezidenta, mohou být zbaveny svého občanství.⁵⁶

6.2 Egypt

Hrozba: Počet Egyptanů bojujících v Sýrii a Iráku se odhaduje na 600 až 1 000 jednotlivců. I když jsou tato čísla významná, jsou na zemi velikosti Egypta a s historií džihádu relativně nízká. Události od svržení bývalého prezidenta Husního Mubaraka v roce 2011 k tomuto proudu bojovníků přispěly. Sesazení prezidenta Mubaraka oslabilo prvky jak egyptské státní bezpečnosti, tak zpravodajské služby a vytvořilo bezpečnostní vakuum, které umožnilo uniknout až 300 džihádistům z egyptských věznic. Egyptské společenské a politické klima následně vyústilo od téměř neomezené tolerance vůči islamistům všech barev k bezprecedentnímu tvrdému zákroku, který na oplátku vedl k radikalizaci s převážně domácím zaměřením. Egyptští islamisté mají tendenci dávat přednost konfrontaci s egyptskou vládou a pamatovat si brutální selhání svého obratu k násilí v 90. letech. Vzestup místní pobočky IS, Wilayat Sinai, navíc poskytuje domácí alternativu k případným džihádistům, kteří chtějí znovu navštívit tuto cestu.⁵⁷

Reakce: Egypt podnikl řadu kroků k potlačení džihádu, ale jen málo z těchto intervencí se konkrétně zaměřuje na proud zahraničních bojovníků. V srpnu 2015 vláda zveřejnila seznam zemí, do kterých bude cesta vyžadovat předchozí bezpečnostní prověrku. Seznam se vztahuje na všechny občany ve věku od 18 do 45 let a zahrnuje cesty do Sýrie a Turecka, ale nikoli do Iráku. V roce 2015 Egypt přijal rozsáhlý protiteroristický zákon, podle kterého mají být jednotlivci, kteří se

⁵⁵ EMONT, Jon. The Islamic State Comes to Indonesia. *Foreign Policy* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2014/09/17/the-islamic-state-comes-to-indonesia/>

⁵⁶ Alarming rise in support for ISIS in Indonesia, says counter-terrorism chief. *The Straits Times* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.straitstimes.com/asia/se-asia/alarming-rise-in-support-for-isis-in-indonesiasays-counter-terrorism-chief>

⁵⁷ The Soufan Group. *Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq* [online]. New York, 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://isij.eu/article/foreign-fighters-updated-assessment-flow-foreign-fighters-syria-and-iraq>

připojili k teroristickým skupinám v zámoří, potrestáni 10 lety odnětí svobody ve vězení a těm, kteří prošli vojenským výcvikem, hrozí doživotní trest.⁵⁸

6.3 Spojené království

Hrozba: Stejně jako ostatní země na tomto seznamu, má Spojené království dlouhou historii s nadnárodním džihádem. Podle britské agentury pro vnitřní bezpečnost, cestovali britští bojovníci za posledních deset let do Pákistánu, Jemenu a Somálska. Syrský konflikt se však stal obzvláště atraktivní destinací, v této zemi se odhaduje na 760 britských bojovníků. Významná část britských zahraničních bojovníků se přidala k IS, zatímco polovina britských zahraničních bojovníků se vrátila do Spojeného království.⁵⁹

Odpověď: Britské právo kriminalizuje akt cestování do zahraničí za účelem terorismu. Umožňuje také vládě odejmout britské občanství na základě teroristického zapojení. Nová protiteroristická legislativa přijatá v listopadu 2014, která rozšiřuje pravomoci vlády odebírat pasy, umožňuje dočasně zakázat britským zahraničním bojovníkům návrat do Spojeného království a vyžaduje více cestujících informací od mezinárodních leteckých společností před lety do Spojeného království.⁶⁰

6.4 Německo

Hrozba: Asi 760 německých státních příslušníků odešlo bojovat do Sýrie a Iráku. Němečtí státní příslušníci hrají v IS klíčové vůdčí role, z nichž nejvýznamnější je Red Seyam, důležitý zprostředkovatel, finančník a náborář zahraničních bojovníků v Bosně a Čechensku. Seyam byl navíc členem hamburské buňky, která plánovala 11. září. Dnes Seyam slouží jako ministr školství IS v Mosulu a dříve rekrutoval a obchodoval s bojovníky z Německa do Sýrie. Jeho role a nedávný profil 378 německých zahraničních bojovníků naznačuje, že seberadikalizace je okrajový jev.⁶¹

⁵⁸ The Soufan Group. *Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq* [online]. New York, 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://isij.eu/article/foreign-fighters-updated-assessment-flow-foreign-fighters-syria-and-iraq>

⁵⁹ SPENCER, Richard a Neil CONNOR. Number of Foreign Fighters in Iraq and Syria 'has doubled in past year. *The Telegraph* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamicstate/12038402/Number-of-foreign-fighters-in-Iraqand-Syria-has-doubled-in-past-year.ht>

⁶⁰ Deprivation of British Citizenship and Withdrawal of Passport Facilities. *British Parliament* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/SN068>

⁶¹ HEINKE, Daniel a Jan RAUDSZUS. *ICSR Insight: German Foreign Fighters in Syria and Iraq* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné: <https://www.marshallcenter.org/en/publications/security-insights/foreign-terrorist-fighters-german-islamists-syria-and-iraq-and-what-can-be-done-about-them-0>

Reakce: V únoru 2015 přijalo Německo nový protiteroristický zákon, jeden z nejtvrdějších v Evropě. Zákon byl postaven na opatření z roku 2014, které zakázalo IS a poskytlo úřadům možnost zrušit nebo odmítnout vydat národní průkaz totožnosti příznivcům IS. Zákon z roku 2015 kriminalizuje nejen akt cestování za teroristickými účely, ale již samotný úmysl. Německé zákony také umožňovaly regulovat tok zahraničních bojovníků k Islámskému státu tím, že jednotlivcům, považovaným za hrozbu pro národní bezpečnost, odebraly pas. Nový zákon jde ještě o krok dále tím, že požaduje, aby těmto jednotlivcům byly vydány nové identifikační karty, které neplatí pro cesty mimo Německo. Slouží tedy jako účinné zákazy cestování.⁶²

6.5 Libanon

Hrozba: Libanon je politicky rozdělen na dva hlavní tábory. Jeden vede šíitský islamistický Hizballáh, který podporoval 30letou syrskou okupaci Libanonu a je podporován Íránem. Druhý je veden Hnutím budoucnosti, převážně sunnitským blokem proti okupaci Libanonu. Z atentátu na svého bývalého vůdce, premiéra Rafíka Harírího, obviňuje Sýrii a Hizballáh. Dnes Hizballáh bojuje v Sýrii po boku Ruska, Íránu a Asadova režimu proti převážně sunnitské opozici. V důsledku toho, se syrský konflikt stal stejně domácí libanonskou záležitostí, jako zahraniční. Zejména Libanon nebyl téměř dva roky schopen zvolit nového prezidenta. V tomto klimatu odcestovalo asi 900 libanonských sunnitů do Sýrie bojovat s IS a dalšími extremistickými skupinami.⁶³

Reakce: Pro libanonské politické strany je téměř nemožné systémově schvalovat a zavádět jakýkoli druh opatření k řešení výzvy zahraničních bojovníků, díky extrémní polarizaci politiky země. Práce na zastavení toku sunnitských zahraničních bojovníků dopadá na přetížené a nevyzbrojené libanonské ozbrojené síly. V důsledku toho Spojené státy a Francie zvýšily svou pomoc libanonské armádě během celého konfliktu v Sýrii.⁶⁴

⁶² TOST, Daniel. Germany set to pass 'one of the harshest' anti-terror laws in Europe. *EurActiv* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z:

<https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/germany-set-to-pass-oneof-the-harshest-anti-terror-laws-in-europe>

⁶³ BARNARD, Anne. In Surprise Move, Bitter Political Rivals in Lebanon Announce Deal. *The New York Times* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z:

<http://www.nytimes.com/2016/01/19/world/middleeast/in-surprise-movebitter-political-rivals-in-lebanon-announce-deal.ht>

⁶⁴ MUSTAFA, Awad. Saudi, US Aid Boost Lebanese Firepower. *Defense News* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z:

<http://www.defensenews.com/story/defense/land/weapons/2015/07/11/lebanon-firepower-saudi-usincreases/2991384>

6.6 Maroko

Hrozba: Maroko je jedním z hlavních vývozců zahraničních bojovníků do Sýrie. Cestu absolvovalo až 1 500 jednotlivců a má dlouhou historii státních příslušníků, kteří se připojovali k militantním džihádistickým skupinám v zahraničí. V 80. a 90. letech 20. století desítky Maročanů odcestovaly do Afghánistánu bojovat proti Sovětům a následně se přidaly k Talibanu. Po roce 2003 asi 200 až 300 Maročanů odcestovalo do Iráku bojovat s extremistickými skupinami, včetně al-Qáidy v Iráku. Po vypuknutí syrské občanské války odešlo více než 1 000 Maročanů do Sýrie, aby se připojili k různým protiasadovským skupinám, přičemž proud vyvrcholil koncem roku 2013. Po vyhlášení chalífátu Islámského státu se předpokládá, že mnoho Maročanů opustilo extremistické skupiny pro IS, což je nyní primární poslání pro marocké zahraniční bojovníky.⁶⁵

Reakce: Až do roku 2014 měly marocké úřady laxní přístup k toku zahraničních bojovníků, zjevně ochotné vidět své vlastní militanty cestovat, aby bojovali proti Asadovu režimu. S příchodem IS se však marocká vláda začala znepokojovat místními důsledky, včetně hrozby, kterou představují navrátilci. Odezva byla tvrdá a zaměřená na bezpečnost. V roce 2015 Maroko upravilo svůj protiteroristický zákon tak, aby kriminalizovalo připojování se ke skupinám, jako je IS, a dalo svým národním soudům univerzální jurisdikci nad občany zapojenými do teroristických zločinů. Tresty za připojení k jakémukoli domácímu nebo zahraničnímu nestátnímu aktérovi jsou 5 až 15 let vězení a pokuty. Zahraniční bojovníci jsou po návratu do Maroka uvězněni.⁶⁶

6.7 Francie

Hrozba: Odhaduje se, že 1700 francouzských občanů odešlo bojovat do služeb IS. Francie se také stala terčem nejpozoruhodnější operace IS mimo oblast útoků v Paříži. Ačkoli pachatelé útoků nebyli francouzští občané, buňka měla kontakt s francouzským členem vedení IS. Významná role, kterou v útoku sehráli belgičtí státní příslušníci, podtrhla výzvu, kterou představovaly otevřené hranice Evropské unie. Vůdce buňky Abdelhamid Abaaoud byl belgickým občanem, který bojoval s IS v

⁶⁵ MASBAH, Mohammed. Moroccan Foreign Fighters: Evolution of the Phenomenon, Promotive Factors, and the Limits of Hardline Policies. *German Institute for International and Security Affairs* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2015C46_msb.p

⁶⁶ MASBAH, Mohammed. Moroccan Fighters in Syria. In: *Carnegie Endowment for International Peace* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://carnegieendowment.org/sada/?fa=55313>

Sýrii a podle zpravodajských zdrojů sloužil jako spojka mezi operacemi IS v Sýrii a jeho skupinou potenciálních rekrutů a navrátilců v Evropě.⁶⁷

Reakce: Pařížské teroristické útoky pomohly soustředit obavy kolem hrozby zahraničních bojovníků. Francouzské právo v současné podobě vyžaduje systematické vyslýchání všech vracejících se zahraničních bojovníků. Od roku 2012 francouzské právo již nerozlišuje mezi teroristickými činy spáchanými ve Francii nebo v zahraničí a ti bojovníci, kteří se navrátí, jsou téměř vždy zadrženi a obviněni ze spiknutí s teroristickým podnikem. Navíc zákon z listopadu 2014, který dává vládě právo umístit zákaz cestování po dobu až dvou let – až do obnovení v šestiměsíčních intervalech a odvolání – pro osoby podezřelé z pokusu o cestování za teroristickými účely. Zákon také umožňuje francouzské vládě zadržet pasy takovým jednotlivcům.⁶⁸

6.8 Turecko

Hrozba: Turecko je hlavní tepnou pro zahraniční bojovníky, jak cestovat do Sýrie a připojit se k IS. Roli Turecka komplikuje jeho vlastní zapojení do syrské občanské války. Turecký stát léta umožňoval cizím státním příslušníkům a až 2 200 svým vlastním občanům přejít do Sýrie, aby tam bojovali proti Asadovu režimu. Ankara také vyzbrojovala, financovala a usnadňovala cestování řadě povstaleckých skupin. Již v roce 2013 si americký prezident Barack Obama údajně stěžoval tureckému prezidentovi Recepovi Tayyipovi Erdoğanovi, že nechává zbraně a bojovníky proudit do Sýrie bez rozdílu, včetně protizápadních džihádistů. Turecko tvrdí, že jeho politika je zaměřena na posílení umírněných prvků ke svržení Asadovy vlády. V červnu 2015 prezident Obama veřejně kritizoval, jak Turecko nakládá se svou propustnou hranicí se Sýrií, a řekl, že člen NATO plně nezvýšil kapacitu, kterou potřebují.⁶⁹

Reakce: Turecko čelí dvěma hlavními výzvám, pokud jde o zahraniční bojovníky. Za prvé, musí zastavit své vlastní občany v boji s IS a dalšími džihádistickými skupinami. Co je však důležitější, znemožnění nelegálně překračovat hranice, bude zásadní pro zastavení přechodu zahraničních bojovníků všech národností do Sýrie. V tomto ohledu se zdá, že situace vykazuje určité známky zlepšení. Zprávy v roce 2015 podrobně popsaly, jak vysychá tok zahraničních

⁶⁷ JONES, Sam. *Abdelhamid Abaaoud: from thief to jihadi linkman in two years* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/6c5ae9d4-8edc-11e5-a549-b89a1dfede9b.html#axzz3s3M1SnzM>

⁶⁸ RUBIN, Alissa a Aurelien BREEDEN. France Seizes 6 Passports Under Antiterrorism Law. *The New York Times* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2015/02/24/world/europe/france-confiscatespassports-to-stem-flow-of-fighters-to-syria.html>.

⁶⁹ PAMUK, Humeyra a Nick TATTERSALL. Exclusive: Turkish intelligence helped ship arms to Syrian Islamist rebel areas. *Reuters* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-turkey-armsidUSKBN0O61L220150521>

bojovníků přecházejících z Turecka. Po útocích v Paříži zesílily výzvy, aby Turecko uzavřelo svou hranici se Sýrií.⁷⁰

6.9 Jordánsko

Hrozba: S 2 000 až 2 500 Jordánci, kteří cestovali do Sýrie, je Jordánsko největším zdrojem zahraničních bojovníků IS na obyvatele a v absolutním vyjádření je v první pětici zdrojových zemí. Jordánsko má dlouhou historii poskytování pracovní síly džihádistickým skupinám. Abu Musab al-Zarqawi, zakladatel al-Qaidy v Iráku, byl jordánským státním příslušníkem. Kromě toho zahraniční bojovníci z Jordánska pocházejí z různorodého socioekonomického profilu. Zarqa, Zarkáviho rodiště a jmenovec, je zdrojem jedné třetiny všech jordánských zahraničních bojovníků v Sýrii. Město Ma'an na jihu sloužilo jako další náborové centrum. Dobře vzdělaní a zaměstnaní profesionálové jsou rovněž zastoupeni v Sýrii. Vedení salafijského džihádu v Jordánsku upřednostňuje občanskou válku v Sýrii před konfrontací s jordánskou monarchií. Nadějí je zvýšit svou domácí podporu v Jordánsku prostřednictvím úspěchu na bojišti v Sýrii.⁷¹

Reakce: Jordánská vláda je hluboce znepokojena tím, že státní příslušníci bojující s IS se vrátí a vytvoří spící buňky. Vysocí jordánští představitelé to uvádějí jako ospravedlnění pro uzavření hranic se Sýrií a vládní odmítnutí přijmout nové uprchlíky, shromažďující se na zbývajícím hraničním přechodu. Jordánsko nemá zákon speciálně věnovaný zahraničním bojovníkům. Právní rámec země pro boj proti terorismu vychází ze zákona z roku 2006, novelizovaného v roce 2014, který odkazuje na činy spáchané uvnitř království nebo proti jeho státním příslušníkům nebo zájmům v zahraničí. Toto ustanovení se používá pro zatýkání a stíhání jordánských zahraničních bojovníků.⁷²

⁷⁰ CUNNINGHAM, Eric. The flow of jihadists into Syria dries up as Turkey cracks down on the border. *The Washington Post* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/middle-east/the-flow-of-jihadists-into-syria-dries-up-as-turkey-cracks-down-on-the-border/2015/07/31/d95f4234-34ad-11e5-b835-61ddaa99c73e_story.html

⁷¹ HUBBARD, Ben. In Jordan Town, Syria War Inspires Jihadist Dreams. *The New York Times* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2014/04/13/world/middleeast/in-jordan-town-syria-war-inspires-jihadist-dreams.html>

⁷² LANG, Hardin a Muath AL WARI. *The Flow of Foreign Fighters to the Islamic State: Assessing the Challenge and the Response* [online]. New York, 2016 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://cdn.americanprogress.org/wp-content/uploads/2016/03/17132821/ForeignFighters-report.pdf>

6.10 Rusko

Hrozba: S počtem 2 400 bojovníků je Rusko třetím největším zdrojem zahraničních bojovníků po Saúdské Arábii a Tunisu. Významný počet ruských zahraničních bojovníků má spojení s Kavkazským emirátem, separatistickými džihádistickými milicemi působícími v jižních ruských regionech, jako je Čečensko a Dagestán. Vazby mezi Kavkazským emirátem a al-Qáidou znamenaly, že většina z nich bojovala po boku odnože al-Qáidy v Sýrii, Jabhat al-Nusra.⁷³

Reakce: Ruské zákony již umožňují stíhání a věznění ruských občanů, kteří se připojili k zahraniční militantní skupině, pokud není uznána státem, a nebo působí proti státním zájmům. V roce 2013 Rusko upravilo svůj protiteroristický zákon tak, aby umožňovalo stíhání účasti v zahraniční militantní skupině, jejíž činy jsou v rozporu se zájmy Ruska, jako je terorismus.⁷⁴

6.11 Saúdská Arábie

Hrozba: Království Saúdské Arábie má složitý vztah s nadnárodním džihádem. Po 11. září a následných útocích v Saúdské Arábii se saúdský protiterorismus zmocnil džihádistické komunity uvnitř království a do roku 2009 z velké části porazil domácí skupiny napojené na al-Qáidu. Řada těchto aktérů se však znovu objevila v nestabilních státech v regionu, zejména po Arabském povstání v roce 2011. Stejně jako řada sunnitských arabských států i Saúdská Arábie zaujala vlídný pohled na militantní islamisty cestující do Sýrie bojovat proti Asadovu režimu a převzala vedoucí roli v aktivní podpoře opozice. Významné náboženské osobnosti chválily ty, kteří se přidali k povstalcům v Sýrii a povzbuzovali tam džihád. Sektářské rozměry syrské občanské války navíc vzájemně posílily napětí uvnitř království. Oba živilí nepřátelství a byli jimi posilováni. Výsledkem bylo klima pasivní tolerance k tomu, aby saúdsští občané cestovali do Sýrie a zapojili se do tohoto boje.⁷⁵

Reakce: Odezva království na zahraniční bojovníky po vzniku IS byla smíšená. Extrémistické buňky se usadily v Saúdské Arábii a přihlásily se za několik teroristických útoků. V roce 2014 královský dekret uložil trest odnětí svobody v rozmezí 3 až 20 let pro občany, kteří se zapojí do bojů mimo království. Vnitřní

⁷³ HUBBARD, Ben. In Jordan Town, Syria War Inspires Jihadist Dreams. *The New York Times* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2014/04/13/world/middleeast/in-jordan-town-syria-war-inspires-jihadistdreams.html>

⁷⁴ EMONT, Jon. The Islamic State Comes to Indonesia. *Foreign Policy* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2014/09/17/the-islamic-state-comes-to-indonesia/>

⁷⁵ BOGHARDT, Lori Plotkin. Saudi Arabia's Shifting War on Terror. *The Washington Institute* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/saudi-arabias-shifting-war-terror>

bezpečnost Saúdské Arábie také zasáhla proti extremistům doma prostřednictvím hromadného zatýkání a poprav. Výzvy k podpoře džihádu v Sýrii ze strany náboženských osobností však i nadále pokračují, stejně jako podpora Saúdské Arábie pro islamistické militanty bojující proti režimu v Sýrii.⁷⁶

6.12 Tunis

Hrozba: Tunisko je s nejméně 6 000 bojovníky největším exportérem zahraničních bojovníků do Sýrie a Iráku. Ačkoli autoritářský režim bývalého prezidenta Zine El Abidine Ben Aliho udržoval pevnou, represivní kontrolu nad mešitami a náboženskými institucemi, tato omezení byla zrušena téměř přes noc po jeho svržení v roce 2011. Nábor zahraničních bojovníků byl také podporován náborovými a cestovními sítěmi, které režim Ben Aliho dříve toleroval jako prostředek vývozu domácích extremistů. Více než jedna třetina všech tuniských zahraničních bojovníků pocházejí ze tří měst: hlavní město Tunis s 11%, Bizerte na 11% a jižní pašerácké město Ben Gardane na 15%.⁷⁷

Reakce: Od roku 2011 do roku 2014 vláda vedená islamisty zpočátku zaujala méně bezpečnostní přístup k domácímu extremismu a toku zahraničních bojovníků do Sýrie. Ale do roku 2015 byla zavedena řada protiteroristických opatření poté, co se IS přihlásil k masové střelbě v turistickém letovisku. Tato opatření zahrnovala omezení cestování pro Tunisany mladší 35 let do řady zemí včetně Sýrie. Vláda uvádí, že omezením zablokovala cestu přibližně 15 000 Tunisánů do konfliktních zón v regionu. V srpnu 2015 prezident Beji Caid Essebsi schválil nový protiteroristický zákon schválený parlamentem, který kriminalizuje připojení k teroristickým organizacím v Tunisku i mimo ni.⁷⁸

7. Financování IS

ISIS představuje nejbohatší teroristickou organizaci na světě v hodnotě téměř 2 miliard dolarů, které dokázal získat lokálně i od dárců ze zahraničí. IS je velká, sofistikovaná a dobře organizovaná teroristická skupina, která má malou armádu zahraničních i místních bojovníků, zavedenou rafinaci ropy a dokonce vybírá daně.

⁷⁶ Jail for Saudis who join foreign conflicts. *Al Jazeera* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2014/2/4/jail-for-saudis-who-join-foreign-conflicts>

⁷⁷ The Soufan Group. *Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq* [online]. New York, 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://isij.eu/article/foreign-fighters-updated-assessment-flow-foreign-fighters-syria-and-iraq>

⁷⁸ SLY, Liz. ISIS claims to be behind deadly Tunisia attack. *The Washington Post* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/attacks-hit-three-continents-amid-fears-of-escalating-islamist-violence/2015/06/26/c3a76c90-1c08-11e5-93b7-5eddc056ad8a_story.html

Aby však všechny tyto operace fungovaly, IS vynakládá značné množství výdajů, které zahrnují vojenské vybavení, výcvik, bezpečné domy, sledovací zařízení, silnice, civilní autobusovou dopravu, jídlo, technologie – např. vlastní vlastní high-tech mediální centrum Al-Hayat, používané k výrobě videí s mučením a propagandistického časopisu Dabiq. Svým členům vyplácí platy, nájemné a léčebné výlohy a musí se vždy chránit před vnitřní korupcí. Islámský stát se do jisté míry financuje sám. Většinu peněz získává z území, z nichž se živí, konkrétně ze Sýrie a Iráku, a s nimi převzala kontrolu nad důležitými zdroji, jako jsou přehrady, sýpky a ropná zařízení. Nejdůležitějším zdrojem příjmů IS je pašování ropy z tuctu ropných polí, která v těchto zemích ovládá. Jak loni uvedlo ministerstvo financí USA, odhad jejich příjmů se pohyboval od 1 do 2 milionů dolarů denně. Islámský stát také uvaluje na své občany přísné daně, účtuje poplatky za služby, jako je elektřina a telefonní přístup a zavádí cla na dovážené zboží. Kromě toho se IS stále více organizuje, aby mohl využít místních příležitostí k vydělávání peněz. Významným zdrojem příjmů pro IS bylo braní rukojmích a únosy za účelem zisku. Organizace se také uchýlila k bankovním loupežím, prodeji nelegálních drog, rabování muzeí a nezákonnému prodeji artefaktů, prodeji ropy na černém trhu do Turecka a dokonce vlastní internetové kavárny. Ale pašování ropy a plenění bank jen stěží udrží celý stát, který ovládá tak rozsáhlou oblast. Značné množství zdrojů proto musí pocházet ze zemí mimo Sýrii a Irák. Od jednotlivých dárců z Perského zálivu proudí peníze do IS, který dnes představuje nejúčinnější sílu v boji proti režimu Bašára Asada v Sýrii. Ředitel Centra pro výzkum arabského světa na Univerzitě v Mohuči Günter Meyer uvedl, že dosud nejdůležitějším zdrojem financování ISIS byla podpora ze států Perského zálivu, především ze Saúdské Arábie, ale také Kataru, Kuvajtu a dalších zemí. Motivace států Perského zálivu bojovat proti režimu al-Asada je vedla k finanční a morální podpoře IS.⁷⁹

⁷⁹ ABOITES, Fernanda Uro. What Keeps ISIS Running: the Funding and Support of a Terror Organization. In: *Egyptian Streets* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://egyptianstreets.com/2015/05/11/what-keeps-isis-running-the-funding-and-support-of-a-terror-organization/>

Finančně je IS soběstačný a má svůj systém pro vybírání a rozdělování peněz. Zatímco jednotliví náboráři se mohou spolehnout na sebefinancování, náborové sítě mohou vytvořit komplikované náborové infrastruktury, které mohou zahrnovat pronájem nemovitostí a dopravu, organizaci a užívání neregistrovaných náboženských organizací, modliteben nebo středisek bohoslužeb a rovněž spravování a vývoj v rámci online prostoru a sociálních sítí. Náborové sítě mohou čelit trvalým nákladům na údržbu této infrastruktury. V některých případech teroristické organizace utrácejí značné částky peněz na nábor nových členů a na podporu náborářů a náborových sítí. Tato podpora může být ve formě pravidelných nebo jednorázových plateb za související náklady nebo osobní údržbu. Ve většině případů teroristické organizace sponzorovaly náborové sítě spíše než jednotlivé náborové pracovníky. Externí dary nebo samofinancování je častým zdrojem finančních prostředků. Tyto transakce je obtížné odhalit. Moderní technologie, zejména sociální média, se používají nejen k oslovení sympatizantů, ale také k přilákání dárců. Nábor aktivity na internetu je často velmi úzce spojen s finančními výzvami na pomoc teroristům. Nicméně i legálně vedený podnik může být využit jako prostředek k podpoře IS. Ať už se jedná o využití prostorů či příjmů plynoucích z provozu věnovaných na podporu teroristické aktivity.⁸⁰

7.1 Finanční výdaje za propagační materiály

Teroristické skupiny tradičně používají tištěné materiály, jako jsou knihy, časopisy, příručky a brožury k šíření jejich ideologie. Množství peněz potřebné k vytvoření tohoto typu propagandy se liší v závislosti na sofistikovanosti materiálu a publikaci. V dnešní době to však není už jenom o tištěných materiálech, ale primárně o online obsahu, do kterého se však musí investovat více, včetně programů pro digitální úpravy, počítačů, profesionálního kamerového vybavení a internetové infrastruktury, jako jsou servery. V reakci na vládní iniciativy blokovat stránky s

⁸⁰ FATF. *Financing of Recruitment for Terrorist Purposes* [online]. 2018 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/financing-recruitment-terrorist-purposes.html

teroristickými materiály, také mohou usilovat o vyvinutí složitých systémů nebo najmutí profesionálů, kteří pomohou šířit nábor materiálů.⁸¹

7.2 Finanční výdaje za náborový proces

Pokud má být nábor nových členů úspěšný, bez dostatečného financování to nelze. V rámci náboru je toho mnoho, co je potřeba financovat. Jedná se o osobní náklady náborového pracovníka nebo náborové sítě, náklady na usnadnění počátečních kroků nových rekrutů. To zahrnuje především náklady na dopravu, ubytování a falešnou identifikaci. Přímé platby rekrutům, najímání žoldáků a zaměstnávání civilních expertů. Výrobu nebo reprodukci náborového materiálu, distribuci online obsahu, produkci knih, časopisů a letáků. Pronájem nemovitostí a přepravních vozidel, organizování setkání a aktivit neregistrovaných náboženských organizací. Během náborového procesu náboráři také mají k dispozici finance na uhrazení základních potřeb rekrutů. Primárně se jedná o úhradu jejich stravy, bydlení, ošacení a zdravotní péči, případně právní výlohy. Finanční prostředky obvykle pocházejí ze samofinancování a darů.

7.3 Hlavní zdroje příjmů ISIS

Hlavními aspekty financování jsou nezákonné výnosy z okupace území, kontrola ropných polí a rafinerií, vykrádání a vydírání bank, rabování, loupeže hospodářského majetku, nedovolené zdanění zboží a hotovosti, únosy kvůli výkupnému, zahraniční dárce, krádeže a pašování starožitností, obchodování s lidmi, dary neziskových organizací nebo jejich prostřednictvím, materiální podpora poskytovaná zahraničními bojovníky a získávání finančních prostředků prostřednictvím komunikačních sítí. I když většina příjmů ISIS pochází primárně z nelegálních cest, jsou i legální příjmy. Může se jednat o nějaký podnik, kavárnu nebo síť restaurací s rychlým občerstvením, jejichž výtěžek jde na podporu ISIS, ať

⁸¹ VARGAS, Jose Antonio. Way Radical, Dude. *Washington Post* [online]. 2006 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/08/AR2006100800931.html>

už zasláním finančního daru či na tisk letáků, knih, výrobu vlajek a natáčení videí k propagaci IS.⁸²

7.3.1 Ropa

Jeden z největších zdrojů finančních prostředků ISIS pochází z ropy. Teroristická organizace ovládá desítky ropných polí v Iráku i Sýrii. Také prodej ukořistěných energetických zdrojů ISIS, jako je elektřina a plyn, je jedním z větších zdrojů příjmů ISIS. ISIS prodává svou ropu pod tržní cenou, ve srovnání s průměrem světových cen. Ropné impérium ISIS se rozprostírá na pevnině o velikosti zhruba čtvrt milionu čtverečních mil a obsahuje kolem 300 ropných vrtů jen v Iráku. ISIS také vlastní asi 60 procent celkové výrobní kapacity Sýrie. ISIS pašuje ropu a palivo z energetických zařízení v dobytých městech do sousedních zemí, jako jsou Saúdská Arábie, Írán, Jordánsko, Kuvajt a Turecko. Zejména jižní Turecko, kde je ropa drahá, má velký odbyt pro nízkou cenu.⁸³

7.3.2 Kriminální aktivity

Místní kriminální a teroristické aktivity ISIS na územích a v jejich okolí jsou také výnosné. Mezi takové činnosti patří vykrádání bank, prodej nelegálních drog, rabování, nelegální prodej kradených artefaktů a vydírání místních civilistů a podniků prostřednictvím uložených daní. Drancování vysoce hodnotných předmětů daleko přesahuje místní banky a občany. ISIS notoricky raboval a ničil vysoce hodnotná archeologická naleziště. Údajně skupina ovládá přes 4 000 z důležitých iráckých archeologických nalezišť. Jakmile se nějaké naleziště dostalo pod kontrolu ISIS, bylo buď symbolicky zničeno, nebo byly rozprodány cenné artefakty. Na financování teroristů se prodávají nenahraditelné kusy v hodnotě stovek milionů dolarů. Zdanění místního obyvatelstva také přináší své výnosy. Občané jsou zdaněni za provozování podniků, dovoz nebo vývoz zboží, používání internetových kaváren nebo za používání veřejných statků, jako jsou dálnice, telefony a elektřina.⁸⁴

⁸² ISIL Finances: Future Scenarios. *PUBLIC-PRIVATE ANALYTIC EXCHANGE PROGRAM* [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.odni.gov/files/PE/Documents/ISIL-Finances-Team-Intelligence.pdf>

⁸³ DI GIOVANNI, Janine, Damien SHARKOV a Leah MCGRATH GOODMAN. How Does ISIS Fund Its Reign of Terror?. *Newsweek Magazine* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/2014/11/14/how-does-isis-fund-its-reign-terror-282607.html>

⁸⁴ DI GIOVANNI, Janine, Damien SHARKOV a Leah MCGRATH GOODMAN. How Does ISIS Fund Its Reign of Terror?. *Newsweek Magazine* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/2014/11/14/how-does-isis-fund-its-reign-terror-282607.html>

7.3.3 Únosy a výkupné

Další činností, která poskytuje ISIS značné příjmy, jsou únosy za účelem zisku. Zatímco spousta zemí veřejně odmítá platit výkupné za zajaté občany, je známo, že mnohé evropské vlády platí, i když tato skutečnost není veřejně přiznána. Oběti, jejichž výkupné není zapláceno, jsou popraveny, často veřejně, a jejich vraždy jsou zaznamenány na nechvalně proslulých popravištích ISIS. Zaplacení výkupného však také není zárukou propuštění. To umožňuje další nevídanou nejednoznačnost pro oběti a jejich rodiny.⁸⁵

7.3.4 Zahraniční financování

Zahraniční financování pochází jak od vlád, tak od soukromých dárců v zemích jako Saúdská Arábie, Kuvajt, Katar a Spojené arabské emiráty. Dokud mezinárodní společenství kritizovalo a nepožadovalo zastavení veřejného financování ISIS, Saúdská Arábie, Kuvajt a Katar otevřeně poskytovaly teroristické organizaci finanční podporu. Ačkoli se určitá zjevná vládní podpora ISIS v Saúdské Arábii snížila, soukromí sponzoři nadále financují skupinu v Perském zálivu i mimo něj.⁸⁶

7.3.5 Dary z falešné humanitární pomoci

Dary od soukromých dárců a vlád jsou někdy prané prostřednictvím předstíraných organizací humanitární pomoci a neregistrovaných charitativních organizací. Mnohé z těchto obtížně sledovatelných finančních prostředků, putují přímo do ISIS. ISIS využívá sociální média k šíření propagandy, aby získal finanční prostředky. Mnoho z těchto kanálů sociálních médií je v angličtině⁸⁷

⁸⁵ DI GIOVANNI, Janine, Damien SHARKOV a Leah MCGRATH GOODMAN. How Does ISIS Fund Its Reign of Terror?. *Newsweek Magazine* [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/2014/11/14/how-does-isis-fund-its-reign-terror-282607.html>

⁸⁶ ABOITES, Fernanda Uro. What Keeps ISIS Running: the Funding and Support of a Terror Organization. In: *Egyptian Streets* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://egyptianstreets.com/2015/05/11/what-keeps-isis-running-the-funding-and-support-of-a-terror-organization/>

⁸⁷ ABOITES, Fernanda Uro. What Keeps ISIS Running: the Funding and Support of a Terror Organization. In: *Egyptian Streets* [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://egyptianstreets.com/2015/05/11/what-keeps-isis-running-the-funding-and-support-of-a-terror-organization/>

Závěr

Tato bakalářská práce pojednává o náborovém procesu bojovníků Islámského státu. Vzhledem k problematice daného tématu pro mě bylo velmi obtížné sehnat jakékoliv relevantní zdroje v českém jazyce. O tomto tématu toho zatím není mnoho publikováno, čerpala jsem tedy primárně z cizojazyčné literatury. Jednalo se poměrně o dlouhý a náročný proces získávání informací.

V prvotních kapitolách jsem se pokusila vysvětlit, proč je propaganda tak důležitá pro náborový proces. Používá totiž primárně vizuální obsah, ať už se jedná o obrázky či videa. Tento typ propagace je záměrný, potencionální rekrut si snadněji zapamatuje vizuální obsah a také to cílí na jeho emoce. To je v podstatě cílem propagandy Islámského státu, vzbudit v člověku nějaký zájem, šok či zvědavost a je jedno jestli se bude jednat o emoce pozitivní či negativní, důležitá je samotná reakce. Hlavní podstatou mé práce je samotný náborový proces. Mým cílem bylo zjistit, co jsou klíčové faktory pro nábor a jak to celé probíhá. Důležité aspekty by se daly shrnout do lokality, věku a pohlaví. Přestože bojovníci pocházejí z celého světa, je vyšší pravděpodobnost radikalizace v místech s větším rozšířením islámu. Co se týče věku, náchylnější jsou určitě mladší jedinci, obzvláště pokud mají problém s vlastní identitou či trpí pocity nepochopení a nespokojenosti se svým životem.

Dnes více než kdy jindy se k Islámskému státu připojují také ženy. Je jim nabízeno stát se nejenom manželkami a matkami, ale také aktivistkami, které budou propagovat svoji ideologii a komunikovat s dalšími potencionálními rekruty. Samotný proces radikalizace je velmi individuální a nemá žádná jasně stanovená specifika, jen jisté osobností, politické či socioekonomické předpoklady. Velice podstatným faktorem při náboru hraje online svět a sociální sítě. Díky internetu nikdy nebylo snažší vyhledat si jakékoliv informace o čemkoliv. Prostřednictvím sociálních sítí mohou náboráři komunikovat s potencionálními rekruty tak dlouho, jak je to potřeba a to bez nutnosti opustit pohodlí svého domova. Podstatným prvkem k tomu, aby se potencionální rekrut připojil k ISIS je depersonalizace a sebekategorizace. Náborář se snaží jednotlivce oddělit od jeho současné identity a nabídnout mu lepší alternativu, kterou je samozřejmě připojení se k Islámskému státu. Náborář také používá psychologické metody, aby se člověk cítil potřebný, představuje mu význam

přátelství, kolektivní soudržnosti a obraz vlastní samostatnosti, kde se všichni mají dobře a každý je vítán. Islámský stát se prezentuje tak, že nezáleží, odkud kdo je, důležité je, že je muslim a pokud je muslim, patří do bratrstva či sesterstva.

Myslím si, že se mi podařilo splnit všechny cíle mé bakalářské práce. S výběrem mého tématu jsem spokojená, i přesto, že to nebylo vůbec jednoduché, rozhodně to pro mě byla zajímavá zkušenost.

Seznam použité literatury a zdroje

KNIHY

MCCANTS, William Faizi. *Islámský stát - apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPress, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4

WEBOVÉ STRÁNKY A ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ABOITES, Fernanda Uro. What Keeps ISIS Running: the Funding and Support of a Terror Organization. In: Egyptian Streets [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://egyptianstreets.com/2015/05/11/what-keeps-isis-running-the-funding-and-support-of-a-terror-organization/>

AL RAFFIE, Dina. Social Identity Theory for Investigating Islamic Extremism in the Diaspora. Journal of Strategic Security [online]. 2013 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://digitalcommons.usf.edu/jss/vol6/iss4/4/>

Alarming rise in support for ISIS in Indonesia, says counter-terrorism chief. The Straits Times [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.straitstimes.com/asia/se-asia/alarming-rise-in-support-for-isis-in-indonesiasays-counter-terrorism-chief>

ALI, Mah-Rukh. ISIS and Propaganda: How ISIS Exploits Women. Reuters Institute Fellowship Paper University of Oxford [online]. 2015, September 30 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.technologyreview.com/2015/09/30/165550/fighting-isis-online/>

Anne Stenersen, "Gathering Data Through Court Cases: Implication for Understanding Visual Messaging," Army War College (U.S.). Strategic Studies Institute, July 2014, p. 51, <https://www.hsdl.org/?view&did=756464>

BARNARD, Anne. In Surprise Move, Bitter Political Rivals in Lebanon Announce Deal. The New York Times [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2016/01/19/world/middleeast/in-surprise-movebitter-political-rivals-in-lebanon-announce-deal.ht>

BOGHARDT, Lori Plotkin. Saudi Arabia's Shifting War on Terror. The Washington Institute [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/saudi-arabias-shifting-war-terror>

BURKE, Sharon, David STERMAN a Alyssa SIMS. WAR AND TWEETS: Terrorism in America in the Digital Age. New America [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://na-production.s3.amazonaws.com/documents/War-And-Tweets10.27.pdf>

CALLIMACHI, Rukmini. Not 'Lone Wolves' After All: How ISIS Guides World's Terror Plots From Afar. The New York Times [online]. 2017 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/02/04/world/asia/isis-messaging-app-terror-plot.html>

CLAPPER, James. Statement for the Record. Worldwide Threat Assessment of the US Intelligence Community. Director of National Intelligence [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.dni.gov/files/documents/SASC_Unclassified_2016_ATA_SFR_FINAL.pdf

CUNNINGHAM, Eric. The flow of jihadists into Syria dries up as Turkey cracks down on the border. The Washington Post [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/middle-east/the-flow-of-jihadists-into-syria-dries-up-as-turkey-cracks-down-on-the-border/2015/07/31/d95f4234-34ad-11e5-b835-61ddaa99c73e_story.html

Deprivation of British Citizenship and Withdrawal of Passport Facilities. British Parliament [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/SN068>

DI GIOVANNI, Janine, Damien SHARKOV a Leah MCGRATH GOODMAN. How Does ISIS Fund Its Reign of Terror?. Newsweek Magazine [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/2014/11/14/how-does-isis-fund-its-reign-terror-282607.html>

DURANTE, Tommaso. Visual Culture and Globalization: The Visual Archive Project of the Global Imaginary. University of Melbourne [online]. 2014 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/310651223_Visual_Culture_and_Globalization_The_Visual_Archive_Project_of_the_Global_Imaginary

EMONT, Jon. The Islamic State Comes to Indonesia. Foreign Policy [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2014/09/17/the-islamic-state-comes-to-indonesia/>

FATF. Financing of Recruitment for Terrorist Purposes [online]. 2018 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/financing-recruitment-terrorist-purposes.html

FINCH, Andrew, Wei SONG, Kumiko TANAKA-ISHII a Eiichiro SUMITA. Speaking Louder than Words with Pictures Across Languages. AI Magazine [online]. 2013 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.1609/aimag.v34i2.2471>
<https://ojs.aaai.org/index.php/aimagazine/article/view/2471>

HASSAN, Ahmad Saiful Rijal a Nur Aziemah AZMAN. Islamic State's Visual Propaganda: Amplifying Narratives and Affecting Radicalisation. Counter Terrorist Trends and Analyses [online]. International Centre for Political Violence and Terrorism Research, 2020 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/26954257>

HEINKE, Daniel a Jan RAUDSZUS. ICSR Insight: German Foreign Fighters in Syria and Iraq [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.marshallcenter.org/en/publications/security-insights/foreign-terrorist-fighters-german-islamists-syria-and-iraq-and-what-can-be-done-about-them-0>

HORGAN, John. From Profiles to Pathways and Roots to Routes: Perspectives from Psychology on Radicalization into Terrorism. The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science [online]. 2008 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0002716208317539>

HUBBARD, Ben. In Jordan Town, Syria War Inspires Jihadist Dreams. The New York Times [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2014/04/13/world/middleeast/in-jordan-town-syria-war-inspires-jihadistdreams.html>

CHASSMAN, Alyssa. Islamic State, Identity, and the Global Jihadist Movement: How is Islamic State successful at recruiting "ordinary" people? [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/view/77/70>

ISIL Finances: Future Scenarios. PUBLIC-PRIVATE ANALYTIC EXCHANGE PROGRAM [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.odni.gov/files/PE/Documents/ISIL-Finances-Team-Intelligence.pdf>

Jail for Saudis who join foreign conflicts. Al Jazeera [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2014/2/4/jail-for-saudis-who-join-foreign-conflicts>

JONES, Sam. Abdelhamid Abaaoud: from thief to jihadi linkman in two years [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/6c5ae9d4-8edc-11e5-a549-b89a1dfede9b.html#axzz3s3M1SnzM>

LANG, Hardin a Muath AL WARI. The Flow of Foreign Fighters to the Islamic State: Assessing the Challenge and the Response [online]. New York, 2016 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://cdn.americanprogress.org/wp-content/uploads/2016/03/17132821/ForeignFighters-report.pdf>

MASBAH, Mohammed. Moroccan Fighters in Syria. In: Carnegie Endowment for International Peace [online]. 2014 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://carnegieendowment.org/sada/?fa=55313>

MASBAH, Mohammed. Moroccan Foreign Fighters: Evolution of the Phenomenon, Promotive Factors, and the Limits of Hardline Policies. German Institute for International and Security Affairs [online]. **2015** [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2015C46_msb.p

MILLER, Greg a Souad MEKHENNET. Inside the surreal world of the Islamic State's propaganda machine. , November. Washington Post [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/inside-the-islamic-states-propaganda-machine/2015/11/20/051e997a-8ce6-11e5-acff-673ae92ddd2b_story.html

MUSTAFA, Awad. Saudi, US Aid Boost Lebanese Firepower. Defense News [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.defensenews.com/story/defense/land/weapons/2015/07/11/lebanon-firepower-saudi-usincreases/2991384>

NEUMANN, Peter a Brooke ROGERS. Recruitment and Mobilisation for the Islamist Militant Movement in Europe. ICSR [online]. 2007 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://icsr.info/wp-content/uploads/2008/10/1234516791ICSREUResearchReport_Proof1.pdf

NEUMANN, Peter. Foreign fighter total in Syria/Iraq now exceeds 20,000; surpasses Afghanistan conflict in the 1980s. ICSR [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://icsr.info/2015/01/26/foreign-fighter-total-syriairaq-now-exceeds-20000-surpasses-afghanistan-conflict-1980s/>

OROZOBKOVA, Almadan. The Mobilization and Recruitment of Foreign Fighters: The Case of Islamic State, 2012–2014. Connections: The Quarterly Journal [online]. 2016 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://connections-qj.org/article/mobilization-and-recruitment-foreign-fighters-case-islamic-state-2012-2014>

PAMUK, Humeyra a Nick TATTERSALL. Exclusive: Turkish intelligence helped ship arms to Syrian Islamist rebel areas. Reuters [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-turkey-armsidUSKBN0O61L220150521>

PEREZ, Krystina a Alejandro BEUTEL. From WWI to ISIS, Using Shame and Masculinity in Recruitment Narratives. National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism. [online]. 2017 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.start.umd.edu/news/wwi-isis-using-shame-and-masculinity-recruitment-narratives>

RUBIN, Alissa a Aurelien BREEDEN. France Seizes 6 Passports Under Antiterrorism Law. The New York Times [online]. **2015** [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2015/02/24/world/europe/france-confiscatespassports-to-stem-flow-of-fighters-to-syria.html>.

SHANE, Scott, Richard PEREZ-PENA a Aurelien BREEDEN. In-Betweeners' Are Part of a Rich Recruiting Pool for Jihadists. New York Times [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2016/09/23/us/isis-al-qaeda-recruits-anwar-al-awlaki.html>

SCHMITT, Eric a Somini SENGUPTA. Thousands Enter Syria to Join ISIS Despite Global Efforts. , September. New York Times [online]. 2015 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2015/09/27/world/middleeast/thousands-enter-syria-to-join-isis-despite-global-efforts.html>

SCHWARZ, Seth, Curtis DUNKEL a Alan WATERMAN. Terrorism: An Identity Theory Perspective. Studies in Conflict & Terrorism [online]. 2009 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100902888453>

SLY, Liz. ISIS claims to be behind deadly Tunisia attack. The Washington Post [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/attacks-hit-three-continents-amid-fears-of-escalating-islamist-violence/2015/06/26/c3a76c90-1c08-11e5-93b7-5eddc056ad8a_story.html

SPENCER, Richard a Neil CONNOR. Number of Foreign Fighters in Iraq and Syria 'has doubled in past year. The Telegraph [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamicstate/12038402/Number-of-foreign-fighters-in-Iraqand-Syria-has-doubled-in-past-year.ht>

STENERSEN, Anne. Gathering Data Through Court Cases: Implication for Understanding Visual Messaging,. Army War College. Strategic Studies Institute. [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.hsdl.org/?view&did=756464>

SWANSON, Ana. Why young people become jihadists, according to a top expert. The Washington Post [online]. 2015 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2015/12/18/why-young-people-become-jihadistsaccording-to-a-top-expert/>.

TALBOT, David. Fighting ISIS Online. MIT Technology Review [online]. 2015, September 30 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.technologyreview.com/2015/09/30/165550/fighting-isis-online/>

TAYLOR, Philip M. Munitions of the mind: A history of propaganda from the ancient world to the present day [online]. Oxford: Manchester University Press, 2003 [cit. 2022-02-27]. ISBN 13: 978-0719067679. Dostupné z: <https://cryptome.org/2013/01/aaron-swartz/Mind-Munitions.pdf>

THE HISTORY OF ISIS: Modern History. Sky HISTORY [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.history.co.uk/article/the-history-of-isis>

The Soufan Group. Foreign Fighters: An Updated Assessment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq [online]. New York, 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://isij.eu/article/foreign-fighters-updated-assessment-flow-foreign-fighters-syria-and-iraq>

TOST, Daniel. Germany set to pass 'one of the harshest' anti-terror laws in Europe. EurActiv [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/germany-set-to-pass-oneof-the-harshest-anti-terror-laws-in-europe>

TUGWELL, Maurice. Terrorism and Propaganda: Problem and Response. Journal of Conflict Studies [online]. 1986 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://journals.lib.unb.ca/index.php/JCS/article/view/14713>

TUGWELL, Maurice. Terrorism and Propaganda: Problem and Response. Journal of Conflict Studies [online]. 1986 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://journals.lib.unb.ca/index.php/JCS/article/view/14713>

VARGAS, Jose Antonio. Way Radical, Dude. Washington Post [online]. 2006 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/08/AR2006100800931.html>

VIDINO, Lorenzo a Seamus HUGHES. ISIS IN AMERICA: FROM RETWEETS TO RAQQA. The George Washington University [online]. 2015 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs2191/f/downloads/ISIS%20in%20America%20-%20Full%20Report.pdf>

WOODARD, Christopher Todd. From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1> Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

WOODARD, Christopher Todd. From Family to Facebook to Foreign Fighter: The Attraction of Young Adults to ISIS through Societal Relationships and Social Media [online]. 2017 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/14329/FromFamilytoFacebooktoForeignFighter-TheAttractionofYoungAdultstoISISthroughSocietalRelationshipsandSocialMedia.pdf?sequence=1>. Duke University. Vedoucí práce Edward A. Tiryakian.

ZELINSKY, Nathaniel. ISIS sends a message: What gestures say about today's Middle East,. Foreign Affairs [online]. 2014 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2014-09-03/isis-sends-message>